

EVROPSKA KOMISIJA

Brisel, 24.3.2021.

COM(2021) 142 final

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EVROPSKOM
GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA EMPTY

Strategija EU o pravima djeteta

Potrebna nam je strategija koja uključuje svu djecu i podupire djecu u ranjivu položaju. Potrebna nam je i strategija koja promoviše i podupire naše pravo naučestvovanje u odlukama koje utiču na nas. Jer bez djece ne bi se smjelo odlučivati o ničemu što se odnosi na djecu. Vrijeme je da učestvovanje djece postane normalno.

(Dječji zaključci, 13. Evropski forum o pravima djeteta, 2020).

Uvod

Dječja prava su ljudska prava. Svako dijete u Europi i širom svijeta trebalo bi imati ista prava i trebalo bi moći živjeti bez diskriminacije, optuživanja ili zastrašivanja bilo koje vrste.

To je društveni, moralni i ljudski imperativ o kojem zavise djeca, koja čine gotovo petinu stanovništva EU-a [1](#) i trećinu stanovništva svijeta [2](#), i šira zajednica. Potrebno je osigurati da sva djeca mogu ispuniti svoj potencijal i imati vodeću ulogu u društvu – bilo da je riječ o borbi za pravедnost i jednakost, jačanju demokratije ili pokretanju digitalne i zelene tranzicije.

Zato je zaštita i promovisanje prava djeteta osnovni cilj djelovanja Evropske unije unutar i izvan njenih granica [3](#). Taj je cilj zaštićen u Povelji Evropske unije o osnovnim pravima [4](#) kojom se jamči zaštita prava djece u provođenju prava Unije. On nadilazi sva područja politike i dio je temeljnih prioriteta Evropske komisije, kako je utvrđeno u političkim smjernicama predsjednice von der Leyen [5](#).

Opšti cilj strategije je izgradnja najboljeg mogućeg života za djecu u Evropskoj uniji i širom svijeta. On odražava prava i ulogu djece u našem društvu. Djeca nadahnjuju i predvode senzibilizaciju o krizama u području prirode i klimatskih promjena, diskriminacije i nepravde. Djeca nisu samo čelnici sutrašnjice, već su i čelnici i građani današnjice. Ovom strategijom nastoji se ispuniti naša zajednička odgovornost da udružimo snage kako bismo poštovali, štitili i ispunjavali prava svakog djeteta te zajedno s djecom izgradili zdravija, otpornija, pravédnija i jednaka društva za sve.

Naše djelovanje u tom području i dalje se temelji na UN Konvenciji o pravima djeteta [6](#) (UNCRC) koju su ratifikovale sve države članice EU-a. Više od 30 godina nakon njenog

stupanja na snagu ostvaren je znatan napredak i sve se više prepoznaje da djeca imaju vlastita prava.

Konvencijom se priznaje pravo sve djece na najbolji mogući početak života, pravo na srećno i zdravo odrastanje i razvoj svojeg punog potencijala. To obuhvata pravo na život na čistom i zdravom planetu, na zaštitu i brigu u okolini, na opuštanje, igru i uživanje u kulturnim i umjetničkim aktivnostima te uživanje u prirodi i poštovanje prirode. Porodicama i zajednicama takođe treba pružiti potrebnu podršku kako bi mogle osigurati dobrobit i razvoj djece.

Djeca širom EU nikada nisu imala prava, prilike i sigurnosti koje imaju danas. To se posebno može zahvaliti mjerama politike, zakonodavstvu i finansijskim sredstvima EU, koji je djelovao usporedno s državama članicama, tokom protekle decenije. Tokom proteklih decenija Komisija je iznijela važne inicijative za suzbijanje trgovanja djecom, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, borbu protiv nestanaka djece i promovisanje pravosudnih sistema prilagođenih djeci. Proširili smo i uključili odredbe prilagođene djeci u politike i zakonodavstvo u području azila i migracija. Uložili smo još više truda kako bismo internet učinili sigurnijim za djecu te nastavili borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Modernizirane smjernice EU za 2017. za promicanje i zaštitu prava djeteta bile su prekretnica za prava djece na globalnom nivou, zajedno s brojnim humanitarnim i razvojnim programima kojima se promoviše pravo na zdravlje i obrazovanje. Tim je inicijativama znatno poboljšan život djece u EU i konkretno ostvarivanje njihovih prava.

Napredak je teško izboren i ne bi ga trebalo uzeti zdravo za gotovo. Sada je trenutak da nastavimo s tim naporima, uklonimo postojeće prepreke i riješimo nove probleme te definišemo sveobuhvatnu strategiju za zaštitu i promociju prava djece u današnjem svijetu koji se neprestano mijenja.

I dalje se ozbiljno i redovno krše prava prevelikog broja djece. Djeca su i dalje žrtve različitih oblika nasilja; izložena su socioekonomskoj isključenosti i diskriminaciji, posebno na osnovu pola, seksualne orijentacije, rasnog ili etničkog porijekla, religije ili uvjerenja, invaliditeta, bilo vlastitog ili svojih roditelja. Ne slušamo dovoljno dječje brige, niti se njihova mišljenja dovoljno ne uzimaju u obzir u pitanjima koja su im važna.

Pandemija bolesti COVID-19 povećala je postojeće izazove i nejednakosti i stvorila nove. Djeca su izložena sve većem nasilju u porodice zlostavljanju i iskorištavanju na internetu i sajber zlostavljanju [7](#); sve veća količina materijala povezanih sa seksualnim zlostavljanjem djece dijeli se na internetu [8](#). Postupci azila ili spajanja porodica kasnili su. Prelaz na učenje na daljinu nerazmjerno je uticao na vrlo malu djecu, djecu s posebnim potrebama, djecu koja žive u siromaštvu, u marginaliziranim zajednicama, primjer romsku djecu, te djecu u udaljenim i ruralnim područjima koja nemaju pristup internetskoj vezi i IKT opremu. Mnoga djeca izgubila su najhranjiviji dnevni obrok te pristup uslugama koje škole pružaju. Pandemija je snažno uticala i na mentalno zdravlje djece te je zabilježen porast tjeskobe, stresa i usamljenosti. Mnoga djeca nisu mogla učestvovati u sportskim, rekreativnim, umjetničkim i kulturnim aktivnostima koje su ključne za njihov razvoj i dobrobit.

EU treba razviti nov i sveobuhvatan pristup koji će odražavati nove okolnosti i trajne izazove. Donošenjem prve sveobuhvatne strategije o pravima djeteta Komisija se obvezuje da će svojim unutrašnjim i vanjskim djelovanjem te u skladu s načelom supsidijarnosti djecu i njihove najbolje interese staviti u središte politika EU. Strategijom se žele objediniti sve nove i postojeće zakonodavne, političke i financijske instrumente EU u jedan sveobuhvatni okvir.

Predlaže niz ciljanih mjera u šest tematskih područja, a svako područje određuje prioritete za djelovanje EU u nadolazećim godinama. To će se poduprijeti jačanjem uključivanja prava djece u sve relevantne politike EU. U obzir se uzimaju posebne potrebe određenih skupina djece, uključujući višestruko ranjivu djecu i onu koja se suočavaju s različitim oblicima diskriminacije.

Ta se strategija temelji na prethodnim komunikacijama Komisije o pravima djeteta [9](#) i na postojećem pravnom i političkom okviru [10](#). Ona pridonosi i postizanju ciljeva evropskog stuba socijalnih prava [11](#). Strategija se temelji na UNCRC i njegova tri fakultativna protokola, Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD) [12](#) te će pridonijeti postizanju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih Naroda. (SDGs) [13](#). Povezana je i sa standardima Vijeća Evrope o pravima djeteta, kao i s njegovom strategijom za prava djeteta (2016.–2021.) [14](#)

Strategija se temelji na znatnim doprinosima Europskog parlamenta [15](#), država članica, organizacija za zaštitu prava djeteta, drugih učesnika i pojedinaca, prikupljenih tokom pripreme faze, uključujući otvoreno javno savjetovanje [16](#) i Evropski forum o pravima djeteta 2020 [17](#).

Ova je strategija razvijena za djecu i zajedno s djecom. U pripremi strategije uzeta su u obzir mišljenja i prijedlozi više od 10 000 djece [18](#). Djeca su učestvovala i u pripremi njima prilagođene verzije strategije [19](#). To obilježava novo poglavlje i važan korak za EU prema istinskom učestvovanju djece u postupcima donošenja odluka.

1. Učestvovanje u političkom i demokratskom životu: EU koji osnažuje djecu da budu aktivni građani i članovi demokratskih društava

„Ako ne mi, ko će?“ (Dječak, 16, 13. Evropski forum o pravima djeteta, 2020.)

Mladi na ulicama širom svijeta koji pozivaju na djelovanje u području klime ili kao dječji branitelji ljudskih prava [20](#) pokazuju nam da su djeca aktivni građani i pokretači promjena. U većini država članica EU djeca nemaju pravo glasa do navršanih 18 godina, no imaju pravo biti aktivni članovi demokratskih društava i mogu pomoći u oblikovanju, provedbi i ocjenjivanju političkih prioriteta.

Postoje dobri primjeri toga kako različite razine državnih i javnih tijela promovišu smisleno učestvovanje djece koje ima stvaran uticaj na odluke u javnoj sferi [21](#). Na nivou EU to uključuje dijaloge EU s mladima [22](#) i Kutak za učenje [23](#).

Ipak, prevelik broj djece smatra da nisu dovoljno uzeti u obzir u donošenju odluka [24](#). Izazovi uključuju stereotipe i predrasude da je učestvovanje djece problematično, skupo, zahtijeva resurse i stručnost. Rodni stereotipi posebno ograničavaju težnje djevojčica i dječaka i stvaraju prepreke za njihovo učestvovanje i životne odabire. Čini se da je većina djece svjesna svojih

prava, no samo četvrtina smatra da cijelo društvo poštuje njihova prava. [25](#) To negativno utječe na učestvovanje djece u školama, sportu, kulturi i drugim slobodnim aktivnostima, u pravosudnim i migracijskim sistemima ili u sektoru zdravstvene zaštite te u porodicama.

Zato EU mora promovisati i poboljšati uključivo i sistemskoučestvovanje djece na lokalnim i nacionalnim nivoima te na nivou EU. To će se ostvariti kroz novu platformu EU za učestvovanje djece koja će se uspostaviti u partnerstvu s Evropskim parlamentom i organizacijama za zaštitu prava djeteta, kako bi se osiguralo bolje učestvovanje djece u donošenju odluka. Konferencija o budućnosti Evrope takođe je sjajna prilika da se učestvovanje djece provede u djelo.

Komisija će pomoći djeci, stručnjacima koji rade s djecom i za njih, medijima, javnosti, političarima i kreatorima politika da povećaju osviještenost o pravima djeteta i osiguraju pravo djeteta da ga se čuje i posluša. Promovisaće i smisleno i uključivo učestvovanje djece u postupku donošenja politika evropskih institucija i agencija EU, posebno uz savjetovanja usmjerena na djecu, prema potrebi.

Ključne mjere Evropske komisije:

-uspostaviti platformu EU za učestvovanje djece, zajedno s Evropskim parlamentom i organizacijama za zaštitu prava djeteta, kako bi se povezali postojeći mehanizmi učestvovanja djece na lokalnom i nacionalnom nivou te na nivou EU i kako bi se djeca uključila u postupke donošenja odluka na nivou EU;

-stvoriti prostor u kojem djeca mogu aktivno učestvovati u Evropskom sporazumu o klimi preuzimanjem obaveza ili tako da postanu ambasadori sporazuma. Koalicija „Obrazovanje za klimu” pomoći će djeci da postanu nosioci promjena u provođenju sporazuma o klimi i evropskog zelenog plana [26](#) uključivanjem škola u obrazovanje o održivoj klimi, energiji i okolini;

-razviti i promovisati pristupačne, digitalno uključive i djeci prilagođene verzije i formate Povelje o temeljnim pravima i drugih ključnih instrumenata EU;

-razviti i promovisati smjernice o upotrebi jezika prilagođenog djeci u dokumentima i tokom događanja i sastanaka na kojima učestvuju djeca;

-uključiti djecu u Forum o osnovnim pravima Agencije EU za osnovna prava (FRA) i u Konferenciju o budućnosti Evrope;

-provoditi savjetovanja za djecu za relevantne buduće inicijative;

-povećati stručno znanje i praksu među osobljem Komisije i osobljem agencija EU u pogledu učestvovanja djece, uključujući o zaštiti djece i politikama zaštite.

Evropska komisija poziva države članice da učine sljedeće:

-uspostave, poboljšaju i osiguraju dodatne resurse za nove i postojeće mehanizme učestvovanja djece na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou, uključujući s pomoću alata Vijeća Evrope za samoprocjenu učestvovanja djece [27](#) ;

-povećaju svjesnost o pravima djeteta i poznavanje prava djeteta, uključujući stručnjake koji rade s djecom i za djecu, s pomoću kampanja za podizanje razine osviještenosti i aktivnosti osposobljavanja;

-ojačaju obrazovanje o građanstvu, jednakosti i učestvovanju u demokratskim procesima u školskim kurikulumima na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou te na nivou EU;

-podupiru škole u njihovim nastojanjima da uključe učenike u svakodnevni život škole i donošenje odluka.

2.Društveno-gospodarska uključenost, zdravlje i obrazovanje: EU koji se bori protiv siromaštva djece i promoviše društva prilagođena djeci te zdravstvene i obrazovne sisteme prilagođene djeci.

„Mislim da u nekom trenutku osjećam određenu tjeskobu. Želio bih razgovarati s psihologom da mi da svoje mišljenje o tome kako bi se s tim trebalo nositi.“ (dijete u Grčkoj).

„Škola vam omogućuje da se otvorite prema svijetu i razgovarate s ljudima. Škola je život.“ (dijete koje traži azil, Francuska).

Svako dijete ima pravo na primjeren životni standard i na jednake mogućnosti od najranije životne dobi. Jačanje socioekonomske uključenosti djece ključno je za rješavanje problema nasljeđivanja siromaštva i nepovoljnog položaja kroz generacije. U tom smislu ključno je porodicama pružiti socijalnu zaštitu i potporu.

Svako dijete ima pravo na najviši mogući standard zdravstvene zaštite i kvalitetnog obrazovanja, nezavisno o njihovom porijeklu i mjestu stanovanja. No djeca izložena riziku od siromaštva i socijalne isključenosti češće se suočavaju s poteškoćama u pristupu osnovnim uslugama, posebno u ruralnim i udaljenim područjima te područjima u nepovoljnom položaju.

Evropski stub socijalnih prava [28](#) i preporuka Komisije iz 2013. – „Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti” [29](#) i dalje su važni alati za smanjenje siromaštva djece i poboljšanje njihove dobrobiti. Instrumenti finansiranja EU jednako su važni za podrškim ciljevima politike. U razdoblju od 2021. do 2027., države članice koje imaju veći rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti djece od prosjeka EU (u razdoblju od 2017. do 2019.) moraće izdvojiti 5 % sredstava iz Evropskog socijalnog fonda plus (ESF+) za suzbijanje siromaštva djece, dok bi ostale države članice trebale dodijeliti primjerena sredstva za te potrebe. Evropski fond za regionalni razvoj (ERDF) pridonijeće ulaganjima u infrastrukturu, opremu i pristup osnovnim i kvalitetnim uslugama uz znatan naglasak na najsiromašnije regije Unije u kojima su javne usluge obično manje razvijene. Evropski mehanizam za oporavak i otpornost pomoći će u brzom i uključivom oporavku od pandemije bolesti COVID-19, među ostalim promovisanjem politika za djecu i mlade te jačanjem gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije.

2.1.Suzbijanje siromaštva djece i poticanje jednakih mogućnosti

Uprkos smanjenju tokom proteklih godina, 22,2 % djece u EU bilo je 2019. izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Ovisno o državi članici, rizik od siromaštva djece koju odgaja samohrani roditelj, u porodicama s troje ili više djece, u ruralnim i najudaljenijim područjima EU ili djece migrantskog ili romskog porijekla do tri puta je viši od rizika kojem su izložena ostala djeca [30](#). Otprilike polovina djece čiji je stepen obrazovanja roditelja nizak bila je u opasnosti od siromaštva ili socijalne isključenosti, u poređenju s manje od 10 % djece čiji su roditelji visokoobrazovani. Djeca iz porodica s niskim prihodima izložena su većem riziku od stanovanja u skromnim stambenim uslovima i prenapučenim kućanstvima i izloženi su riziku od beskućništva.

To uzrokuje duboku nejednakost u mogućnostima, što je i dalje problem za djecu, čak i u zemljama s niskim razinama siromaštva i socijalne isključenosti [31](#). Vjerojatnije je da će djeca u nepovoljnom položaju imati lošije rezultate u školi, da neće biti dobroga zdravlja te da neće ostvariti svoj puni potencijal u životu, za razliku od vršnjaka u povoljnijem položaju.

Sva djeca, uključujući djecu s invaliditetom i iz skupina u nepovoljnom položaju, imaju jednako pravo na život sa svojim porodicama i u svojoj zajednici. Integrirani sistemi za zaštitu djece, uključujući učinkovitu prevenciju, ranu intervenciju i podršku porodici, djeci bez roditeljske skrbi ili u opasnosti od gubitka roditeljske skrbi trebali bi pružiti potrebne uslove za spriječavanje razdvajanja porodica. Siromaštvo nikada ne bi smjelo biti jedini razlog za smještanje djece u hraniteljstvo. Potrebno je osigurati prelaz na kvalitetnu spomoć u zajednici i porodici i podršku za izlaz iz Sistema pomoći zbog navršene dobi.

U akcijskom planu za provedbu evropskog stuba socijalnih prava [32](#) Komisija je utvrdila ambiciozan cilj smanjenja broja osoba kojima prijete siromaštvo ili socijalna isključenost u EU-u za najmanje 15 milijuna do 2030. – to uključuje najmanje 5 miliona djece. Jedan od njegovih glavnih rezultata je Komisijin prijedlog preporuke Vijeća o uspostavi evropskog jamstva za djecu [33](#) kojim se dopunjuje ta strategija i poziva na donošenje posebnih mjera za djecu kojoj prijete siromaštvo ili socijalna isključenost. Prijedlogom se državama članicama preporučuje da osiguraju pristup kvalitetnim ključnim uslugama za djecu u oskudici: rani i predškolski odgoj i podrška, obrazovanje (uključujući školske aktivnosti), zdravstvenu zaštitu, prehranu i stanovanje.

Komisija prati kako države članice rješavaju problem siromaštva djece ili socijalne isključenosti u procesu evropskog semestra i prema potrebi predlaže relevantne preporuke za pojedine zemlje. U ojačanoj Garanciji za mlade [34](#) stoji da svi mladi od 15. godine dobivaju ponudu za zaposlenje, obrazovanje, osposobljavanje ili naukovanje u roku od četiri mjeseca nakon što postanu nezaposleni ili napuste formalno obrazovanje.

Ključne mjere Evropske komisije:

-uspostaviti evropsko jamstvo za djecu;

-osigurati komplementarnost s Evropskom strategijom za prava osoba s invaliditetom [35](#) kako bi se odgovorilo na potrebe djece s invaliditetom i osiguralo bolji pristup glavnim uslugama i samostalnom životu.

Evropska komisija poziva države članice da učine sljedeće:

-brzo u Vijeću donesu Komisijin prijedlog preporuke Vijeća o uspostavi evropskog jamstva za djecu i provedu njegove odredbe;

-provedu ojačanu Garanciju za mlade i promiču uključivanje mladih u usluge Garancije za mlade.

2.2. Osiguranje prava na zdravstvenu zaštitu za svu djecu

Vakcina je glavno sredstvo za sprječavanje ozbiljnih, zaraznih, a ponekad i smrtonosnih bolesti te je temeljni element brige o djeci. Zahvaljujući široko rasprostranjenom vakcinisanju iskorijenjene su velike boginje i u Evropi više nema dječje paralize. No i dalje izbijaju bolesti koje se mogu spriječiti vakcinisanjem jer stopa vakcinisanosti nije dovoljno visoka. Pandemija bolesti COVID-19 ugrozila je i kontinuitet programa vakcinisanja djece u Europi. Evropska komisija i države članice EU-a imaju zajedničke ciljeve u borbi protiv dezinformiranja, poboljšanju povjerenja u vaccine i osiguravanju jednakog pristupa vakcinama za sve.

U 2020. od raka je oboljelo više od 15 500 djece i adolescenata u EU-u, a više od 2 000 njih je umrlo. Rak je glavni uzrok smrti zbog bolesti nakon prve godine života. Do 30 % djece oboljele od raka pati od ozbiljnih dugoročnih posljedica, a broj osoba koje su preživjele rak u dječjoj dobi i dalje raste.

Usvajanje zdravih i aktivnih životnih navika u ranoj dobi pridonijet će smanjenju rizika od raka u kasnijoj dobi. Evropskim planom za borbu protiv raka [36](#) pojačavaju se rane preventivne mjere i pokreću nove inicijative u pogledu raka kod djece kako bi se mladim pacijentima olakšao oporavak i zajamčila optimalna kvaliteta života. Djeca oboljela od raka često imaju na raspolaganju smanjeni broj potvrđenih terapija. Revidirana Uredba o lijekovima za djecu vodeća je inicijativa farmaceutske strategije za EU [37](#), a njome se želi potaknuti razvoj ciljanih lijekova za djecu, uključujući u području pedijatrijske onkologije.

Djetinjstvo je ključna etapa u životu koja određuje buduće fizičko i mentalno zdravlje. Međutim, problemi s mentalnim zdravljem djece rašireni su i ponekad se mogu povezati s ograničenjem kretanja, obrazovnim okruženjem, socijalnom uključenosti i siromaštvom te dugotrajnom uporabom digitalnih alata. Do 20 % djece u svijetu suočava se s problemima u vezi s mentalnim zdravljem, a ako se ti problemi ne liječe, oni ozbiljno utječu na njihov razvoj, sticanje obrazovanja i njihov potencijal da žive ispunjene živote. Prepoznato je da je škola među temeljnim odrednicama mentalnog zdravlja djece [38](#). Evropski prostor obrazovanja [39](#) baviti će se i mentalnim zdravljem i dobrobiti u obrazovanju. Učestvovanje u kulturi, provođenje vremena

u prirodi i fizička aktivnost mogu pozitivno uticati na mentalno zdravlje djece [40](#), izgradnjom samopouzdanja, samoprihvatanja i samopoštovanja.

Djeca migranti često imaju problema s mentalnim zdravljem zbog situacija u zemlji porijekla, na migracijskom putu, zbog nesigurnosti ili ponižavajućeg postupanja u zemlji dolaska. Trajni rad mreže za rad s ranjivim osobama („VEN”) Evropskog potpornog ureda za azil (EASO) usmjeren je, među ostalim, na mentalno zdravlje tražitelja azila. Neke druge skupine djece, primjerice djece s invaliditetom i LGBTIQ djece, možda imaju specifične potrebe kad je riječ o mentalnom i fizičkom zdravlju koje je potrebno riješiti na odgovarajući način.

Zdrava prehrana i redovna fizička aktivnost ključne su za cjelovit fizički i mentalni razvoj djece. Čak i danas u EU-u postoje djeca koja pate od gladi, posebno romska djeca i djeca putnici [41](#), što ih čini podložnijima bolestima i sprječava pravilan razvoj mozga. Djeca bez doma i djeca migranti koji borave u prenapučenim ili nezadovoljavajućim prihvatnim objektima također se suočavaju sa sličnim problemima.

S druge strane, tokom posljednjih 30 do 40 godina povećana dostupnost i cjenovna pristupačnost prekomjerno obrađene i nezdrave hrane dovela je do povećane prekomjerne tjelesne težine i pretilosti. Jedno od troje djece u EU-u u dobi od 6 do 9 godina ima prekomjernu težinu ili je pretilo. To može povećati rizik od dijabetesa, raka, kardiovaskularnih bolesti ili preranih smrti. Aktivnosti Komisije uključuju program distribucije voća, povrća i mlijeka u školama [42](#)te Akcijski plan EU-a za suzbijanje pretilosti u djece za razdoblje 2014.–2020. [43](#)te će se ocijeniti radi naknadnog praćenja.

Komisija u svojoj strategiji „od polja do stola [44](#)” poziva prehrambenu industriju i sektore maloprodaje da zdrave i održive prehrambene opcije učine dostupnijima i cjenovno pristupačnijima. U tom će kontekstu Komisija predložiti usklađeno obavezno označivanje hranjivih vrijednosti na prednjoj strani pakiranja kako bi se olakšali informisali i zdravi odabiri hrane te će odrediti nutritivne profile kako bi se ograničio marketing hrane s visokim udjelom masti, šećera i soli. Kampanja HealthyLifestyle4All promicat će zdrav način života za sve generacije i sve društvene skupine, posebno za djecu.

Ključne mjere Europske komisije:

-pojačati provođenje Preporuke Vijeća o pojačanoj saradnji u borbi protiv bolesti koje se mogu spriječiti vakcinisanjem [45](#);

-pružiti informacije i razmijeniti najbolje prakse za rješavanje problema mentalnog zdravlja djece putem portala najbolje prakse [46](#) i platforme za zdravstvenu politiku;

-revidirati pravni okvir programa EU-a za škole kako bi se naglasak iznova stavio na zdravu i održivu hranu;

-razviti najbolje prakse i dobrovoljni kodeks ponašanja kako bi se smanjilo internetsko oglašavanje djeci proizvoda s visokim udjelom šećera, masti i soli u okviru zajedničke akcije za primjenu dobre prakse u području prehrane.

Evropska komisija poziva države članice da učine sljedeće:

-odrede djecu kao prioritetnu ciljnu skupinu u svojim nacionalnim strategijama za mentalno zdravlje;

-izgrade mreže s porodicama, školama, mladima i drugim dionicima i institucijama uključenima u mentalno zdravlje djece.

2.3 Izgradnja uključivog i kvalitetnog obrazovanja

Sva djeca imaju pravo razvijati svoje ključne kompetencije i talente, počevši od ranog djetinjstva te tokom školovanja i strukovnog osposobljavanja, ujedno u neformalnim okruženjima za učenje. Pristup uključivom i kvalitetnom obrazovanju bez segregacije trebalo bi zajamčiti, među ostalim, jednakim postupanjem bez obzira na rasno i etničko porijeklo, religiju ili vjeru, invaliditet, državljanstvo, boravišni status, spol i seksualnu orijentaciju.

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje (ECEC) posebno su korisni za kognitivni, jezični i društveni razvoj djece. Na razini EU-a ispunjeno je referentno mjerilo iz okvira ET2020 [47](#) i ostvareni su ciljevi iz Barcelone [48](#) u pogledu učestvovanja djece u ranom predškolskom odgoju i obrazovanju, iako među državama članicama postoje znatne razlike.

Stope učestvovanja u ranom predškolskom odgoju i obrazovanju djece s invaliditetom i djece iz skupina u nepovoljnom položaju, djece s migrantskim porijeklom i romske djece mnogo su niže, iako su ta djeca jedna od onih koji bi imali najviše koristi od učestvovanja. Države imaju ciljane mjere za olakšavanje pristupa ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju djeci koja žive u siromaštvu, no mali broj zemalja ima ciljane mjere podrške za djecu migrantskog porijekla ili djecu iz regionalnih ili etničkih manjina [49](#). To je poseban problem za djecu migrantskog porijekla koja imaju posebne koristi od pristupa ranom predškolskom odgoju i obrazovanju zbog usvajanja jezika. Komisija će predložiti reviziju ciljeva iz Barcelone kako bi se podržala daljnja uzlazna konvergencija među državama članicama u pogledu učestvovanja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju [50](#).

Osmišljavanje uključivog školskog obrazovanja znači izgradnju smislenih iskustava učenja u različitim okruženjima. U tu svrhu Komisija će iznijeti prijedloge za potporu učenju na internetu i na daljinu u osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju kojima će se promovirati razvoj fleksibilnijeg i uključivijeg obrazovanja kombinacijom različitih okruženja za učenje (u školi i na daljinu) i alata (digitalnih, uključujući internetske, i nedigitalnih), uzimajući u obzir posebna pitanja skupina i zajednica u nepovoljnom položaju.

Uprkos nedavnom napretku, djeca koja rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje i dalje čine oko 10 % mladih u EU-u (i više od 60 % mladih među romskom djecom), a samo 83 % završilo je više sekundarno obrazovanje (samo 28% među Romima). Među romskom djecom koja pohađaju osnovnu školu, 44 % ih pohađa odvojene osnovne škole, što umanjuje njihove izgleda za uspjeh u kasnijim fazama obrazovanja [51](#). Djeca s invaliditetom češće rano napuste

školovanje, a studenti s invaliditetom rjeđe završe univerzitetski studij (razlika od 14,4 postotna boda). I dalje postoji razlika među polovima jer više dječaka nego djevojčica rano napuštaju školovanje. Štoviše, rezultati Programa za međunarodnu procjenu učenika (PISA) iz 2018. Organizacije za gospodarsku saradnju i razvoj (OECD) [52](#) pokazuju da jedan od pet mladih Evropljana još uvijek nema dovoljne kompetencije u čitanju, matematici ili znanosti. Kako bi pomogla u rješavanju tog trenda i pomogla učenicima da završe srednjoškolsko obrazovanje, Komisija će iznijeti preporuku za otvaranje puteva za školski uspjeh s naglaskom na učenike u nepovoljnom položaju.

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje (SOO) učenicima može dati uravnoteženu kombinaciju strukovnih vještina i ključnih kompetencija kako bi napredovali na tržištu rada i u društvu koje se razvija te kako bi se poticale uključivost i jednake mogućnosti.

Ključne mjere Evropske komisije:

-predložiti reviziju ciljeva iz Barselone u 2022. kako bi se podržala daljnja uzlazna konvergencija među državama članicama u pogledu učestvovanja ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju;

-predložiti preporuku Vijeća o učenju na internetu i na daljinu u osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju;

-predložiti novu inicijativu „Putevi do uspjeha u školi” koja će takođe doprinijeti odvajanju stečenog obrazovanja i obrazovnih postignuća od društvenog, ekonomskog i kulturnog statusa;

-uspostaviti stručnu skupinu za stvaranje poticajnih okruženja za učenje za skupine koje su izložene riziku od ostvarivanja slabijih obrazovnih rezultata i podršku dobrobiti u školi;

-podupirati države članice u provođenju preporuke Vijeća za 2020. o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju za održivu konkurentnost, društvenu pravednost i otpornost;

-promovisati skup alata za uključivanje u rani i predškolski odgoj i obrazovanje [53](#) .

Evropska komisija poziva države članice da učine sljedeće:

-rade na postizanju ciljeva predloženih u okviru evropskog prostora obrazovanja;

-nastave u potpunosti provoditi, u bliskoj suradnji s Evropskom komisijom, sve relevantne mjere preporučene u Akcijskom planu za integraciju i uključivanje 2021.–2024. [54](#) u području obrazovanja i osposobljavanja.

3.Suzbijanje nasilja nad djecom i osiguravanje zaštite djece: Evropska unija koja djeci pomaže da odrastaju bez nasilja

„Činjenica da živimo u domu ne govori baš ništa o nama, osim da smo već nešto iskusili u životu.“ (dijete u Sloveniji).

„Da bar u mojoj obitelji ima manje svađa.“ (dijete u Grčkoj).

Rašireno je nasilje nad djecom u svim oblicima. Djeca mogu biti žrtve, svjedoci i počinitelji nasilja – počevši od vlastitih domova, u školi, u slobodnim i rekreacijskim aktivnostima, u pravosudnom sistemu, na internetu i u stvarnom životu.

Procjenjuje se da polovina sve djece širom svijeta svake godine trpi neki oblik nasilja. Gotovo tri četvrtine djece u svijetu u dobi od 2 do 4 godine redovno trpe fizičko kažnjavanje i/ili psihološko nasilje roditelja i staratelj⁵⁵. U Evropi će svako peto dijete biti žrtva nekog oblika seksualnog nasilja ⁵⁶ i djeca čine gotovo četvrtinu žrtava krijumčarenja u Evropskoj uniji, pri čemu su većina te djece djevojčice koje su žrtve seksualnog iskorištavanja ⁵⁷. Više od 200 milijuna žena i djevojčica diljem svijeta preživjelo je sakaćenje spolnih organa ⁵⁸, uključujući njih više od 600 000 u EU-u ⁵⁹. 62 % interseksualnih osoba ⁶⁰ koje su bile podvrgnute operaciji izjavilo je da ni oni ni njihovi roditelji nisu dali potpuni informisani pristanak prije liječenja ili intervencije za promjenu svojih polnih obilježja ⁶¹.

Pandemija bolesti COVID-19 dovela je do porasta određenih oblika nasilja, kao što je nasilje u porodici, a mehanizmi za podnošenje pritužbi i izvještavanje moraju se prilagoditi novim okolnostima. Potrebno je poboljšati kapacitete i pristup telefonskim linijama za pomoći djeci (116 111) i dežurnim linijama za nestalu djecu (116 000).

Izloženost nasilju ozbiljno utičena tjelesni, psihološki i emocionalni razvoj djeteta. Može uticati na njihovu sposobnost odlaska u školu, društvene interakcije i razvoja. Može dovesti do problema s mentalnim zdravljem, hroničnih bolesti, sklonosti samoozljeđivanju, pa čak i do samoubistva. To se posebno odnosi na djecu u ranjivom položaju.

Nasilje u školama i među kolegama je uobičajeno. Prema rezultatima istraživanja PISA iz 2018., 23 % učenika izjavilo je da su najmanje nekoliko puta mjesečno žrtve zlostavljanja (fizičkog ili verbalnog ili u odnosima). U nedavnoj anketi o LGBTI osobama koju je provela Agencija za temeljna prava utvrđeno je da je 51 % ispitanika u dobi od 15 do 17 godina prijavilo uznemiravanje u školi.

U 2019. 12 % međunarodnih migranata u svijetu (ili 33 milijuna) bila su djeca. Djeca migranti, uključujući djecu izbjeglice, vrlo često izložena su riziku od zlostavljanja i ekstremnim oblicima nasilja – ratu, nasilnim sukobima, iskorištavanju, trgovanju ljudima, fizičkom, psihološkom i seksualnom nasilju – prije i/ili nakon njihova dolaska na teritoriju Evropske unije ⁶². Događa se da djeca nestanu ili se razdvoje od obitelji. Rizici se povećavaju kad djeca putuju bez pratnje ili su prisiljena dijeliti prenapučene objekte s odraslim strancima. Posebna ranjivost djece u kontekstu migracija ili zbog njihova migracijskog porijekla zahtijeva dodatnu i ciljanu zaštitu i podršku. To vrijedi i za djecu izvan EU-a, primjerice za gotovo 30 000 djece, uključujući djecu stranih boraca, za koje se procjenjuje da žive u kampu Al Hol u Siriji i trpe traumatu sukoba i iznimno teške životne uvjete ⁶³.

Komisija će odgovoriti na nasilje nad svom djecom, uključujući rodno uslovljeno nasilje, i podupirati države članice u borbi protiv nasilja. U sklopu toga Komisija će nastaviti podupirati

države članice i pratiti provođenje mjera utvrđenih u Komunikaciji iz 2017. o zaštiti djece migranata [64](#).

Komisija će saradivati i sa svim dionicima kako bi povećala razinu informisanosti o svim oblicima nasilja i osigurala djelotvornu prevenciju, zaštitu i podršku kojima se uzimaju u obzir potrebe djece koja su žrtve i svjedoci nasilja. Programom CERV [65](#) i dalje će se finansirati projekti za zaštitu djece.

Komisija će tražiti rješenja za nedostatak usporedivih podataka o nasilju nad djecom razvrstanih prema dobi i polu na nacionalnoj razini i razini EU-a te po potrebi iskoristiti stručnost Agencije za temeljna prava.

Strategija će dopuniti i prema potrebi ojačati mjere predviđene novom strategijom EU-a za suzbijanje trgovanja ljudima te strategiju EU-a za djelotvorniju borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece [66](#). U sklopu toga Komisija razmatra i osnivanje evropskog centra za spriječavanje seksualnog zlostavljanja djece i borbu protiv njega kako bi se u saradnji s poduzećima i tijelima krivičnog progona identifikovale žrtve i privelo počinitelje pravdi.

Promovisanje integrisanih sistema za zaštitu djece neraskidivo je povezano sa spriječavanjem nasilja i zaštitom od nasilja. Sva relevantna tijela i službe trebali bi saradivati kako bi zaštitili i podupirali dijete i radili u najboljem interesu djeteta. Komisija će dodatno podupirati osnivanje dječjih kuća (Barnahus [67](#)) u EU-u. Posebnu pažnju trebalo bi posvetiti preventivnim mjerama, uključujući podršku porodicama.

Ključne mjere Europske komisije:

-iznijeti zakonodavni prijedlog za borbu protiv rodno uslovljenog nasilja nad ženama i nasilja u porodici te istovremeno poduprijeti dovršetak pristupanja EU-a Konvenciji Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja;

-iznijeti preporuku o spriječavanju štetnih praksi usmjerenih protiv žena i djevojčica, uključujući sakaćenje ženskih polnih organa;

-predstaviti inicijativu usmjerenu na podupiranje razvoja i jačanje integrisanih sistema za zaštitu djece koja će potaknuti sva relevantna tijela i službe da bolje saraduju u sistemu kojem je dijete u središtu;

-podupirati razmjenu dobrih praksi o okončanju nevitalnih hirurških i medicinskih intervencija na interseksualnoj djeci i adolescentima kako bi oni odgovarali tipičnoj definiciji muškog ili ženskog pola a da oni ili njihovi roditelji ne daju svoj puni informisani pristanak na sakaćenje interseksualnih spolnih organa.

Evropska komisija poziva države članice da učine sljedeće:

-podignu nivo osviještenosti i ulože u izgradnju kapaciteta i mjere za (i) učinkovitiju prevenciju nasilja, (ii) zaštitu žrtava i svjedoka, uključujući potrebne zaštitne mjere za djecu koja su osumnjičena ili optužena za nasilje;

-pruže primjerenu podršku posebno ugroženoj djeci koja trpe nasilje te u slučajevima nasilja u školama;

-donesu zakone kojima se zabranjuje fizičko kažnjavanje u svim okruženjima, ako oni još nisu doneseni, te da rade na iskorjenjivanju fizičkog kažnjavanja;

-poboljšaju funkcionisanje sistema za zaštitu djece na nacionalnom nivou, posebno:

uspostave (ako one već ne postoje) i poboljšaju dežurnu liniju za pomoć djeci (116 111) i dežurnu telefonsku liniju za nestalu djecu (116 000) [68](#) , uključujući finansiranje i izgradnju kapaciteta;

promovišu nacionalne strategije i programe za ubrzanje deinstitutionalizacije i prelaza na kvalitetne usluge brige u porodici i zajednici, uključujući usluge koje su dovoljno usmjerene na pripremu djece za napuštanje brige, uključujući usluge za djecu migrante bez pratnje.

4.Pravosuđe prilagođeno djeci: Pravosudni sistem EU-a koji poštuje prava i potrebe djece

„Pravosuđe prilagođeno djeci je...] Dijete u sistemu u kojem se osjeća zaštićeno/shvaćeno/sigurno”. (Djevojčica, 17, Rumunija).

Djeca mogu biti žrtve, svjedoci, osumnjičenici ili optuženici za počinjenje krivičnog djela ili biti stranka u građanskim, krivičnim ili upravnim sudskim postupcima. U svakom slučaju, djeca bi se trebala osjećati ugodno i sigurno kako bi mogla aktivno učestvovati i biti saslušana. Sudski postupci moraju biti prilagođeni dobi i potrebama djeteta, moraju poštovati sva njegova prava [69](#) i prvenstveno uzimati u obzir njegove najbolje interese. Iako je djelovanje EU-a u tom području dosad bilo značajno, a standardi su postavljeni u okviru Vijeća Europe [70](#) , nacionalni pravosudni sistemi moraju biti bolje opremljeni kako bi mogli odgovoriti na potrebe i prava djece. Stručnjaci ponekad nisu osposobljeni za interakciju s djecom na način koji je prilagođen dobi djeteta, među ostalim kad s djecom razgovaraju o rezultatima postupka, kao ni za poštovanje najboljih interesa djeteta. Pravo djeteta na saslušanje ne poštuje se uvijek i mehanizmi za izbjegavanje višestrukih saslušanja djeteta ili prikupljanja dokaza nisu uvijek uspostavljeni [71](#) .

Djeca se suočavaju s poteškoćama u pristupu pravosuđu i djelotvornim pravnim lijekovima za kršenje njihovih prava, uključujući na evropskom i međunarodnom nivou. Ranjiva djeca često su izložena višestrukim i isprepletenim oblicima diskriminacije. Djeca s invaliditetom suočavaju se s poteškoćama zbog smanjene dostupnosti pravosudnih sistema i sudskih postupaka te im nisu dostupne informacije o pravima i pravnim lijekovima. Trebalo bi poboljšati prikupljanje podataka o djeci uključenoj u sudske postupke, među ostalim u kontekstu specijaliziranih sudova.

Pandemija bolesti COVID-19 povećala je izazove povezane s djecom i pravosuđem. Neki su sudski postupci zaustavljeni ili odgođeni, a pandemija je uticala i na pravo na posjet članovima porodice u zatvoru.

Nakon rastave ili razvoda roditelja djeca dolaze u kontakt s pravosudnim sistemom, a isto se događa kad ih se usvoji ili udomi. Materijalno porodično pravo u nadležnosti je države članice. U prekograničnim slučajevima Uredba Bruxelles II.a (preinačena 2019.) ili Uredba o uzdržavanju te bliskija pravosudna saradnja ključne su za zaštitu prava djece i osiguravanje njihovog pristupa pravosuđu. Iako bi trebalo spriječiti nepotrebno razdvajanje porodica, svakom odlukom o udomljavanju djeteta trebalo bi se osigurati poštovanje prava djeteta. [72](#) Ako je sudovima ili nacionalnim tijelima poznato da dijete ima bliske veze s drugom državom članicom, u najranijoj mogućoj fazi trebalo bi razmotriti odgovarajuće mjere za osiguravanje tih prava.

Komisija će 2022. ažurirati Praktični vodič za primjenu Uredbe Bruxelles II.a (preinaka). Posebni izazovi javljaju se u prekograničnim situacijama, među ostalim za porodice s razvedenim ili rastavljenim roditeljima te za dugine porodice.

U 2020. jedna trećina od ukupnog broja podnesenih zahtjeva za azil odnosila se na djecu [73](#). Načelo djetetovih najboljih interesa mora biti ishodište svih mjera ili odluka koje se odnose na djecu u migraciji. Iako je dosad ostvaren napredak, uključujući provođenje Komunikacije o zaštiti djece migranata iz 2017., djeca i dalje ne dobijaju uvijek informacije o postupcima primjerene njihovoj dobi, niti dobijaju učinkovite smjernice i potporu tokom postupaka azila ili vraćanja. U Paktu o migracijama i azilu naglašena je potreba za provođenjem i jačanjem zaštitnih mjera i standarda zaštite djece migranata u okviru prava EU-a. Novim će se pravilima, nakon njihova donošenja, ubrzati imenovanje predstavnika za djecu bez pratnje te će se osigurati sredstva za njihove posebne potrebe, uključujući njihov prelaz u odraslu dob i samostalan život. Djeci će se tokom cijelog postupka ponuditi odgovarajući smještaj i pomoć, uključujući pravnu pomoć. Novim će se pravilima ujedno ojačati solidarnost među državama članicama i osigurati potpuna zaštita djece bez pratnje.

Čak i danas u Europi postoje djeca koja su od rođenja bez državljanstva ili, što je čest slučaj, koja su zbog migracija bez državljanstva. Apatridnost djeteta otežava pristup nekim osnovnim uslugama kao što su zdravstvena skrb i obrazovanje što može dovesti do nasilja i iskorištavanja.

Kad je riječ o djeci žrtvama krivičnih djela, velik broj slučajeva često nije prijavljen zbog dobi žrtve, nedovoljne osviještenosti o njihovim pravima i nedostatka dostupnih službi za prijavljivanje i podršku koje su prilagođene dobi djeteta i osposobljene za rodna pitanja. Posebni izazovi pojavljuju se pri utvrđivanju žrtava određenih krivičnih djela, kao što su trgovanje ljudima ili seksualno zlostavljanje, kako je istaknuto u Strategiji EU-a o pravima žrtava [74](#).

U Globalnoj studiji Ujedinjenih naroda o djeci lišenoj slobode iz 2019. [75](#) istaknuto je da je previše djece i dalje lišeno slobode jer su u sukobu sa zakonom ili se nalaze u postupcima migracije i azila. Nacionalna tijela, među ostalim i u državama članicama EU-a, moraju staviti na raspolaganje održive i učinkovite mjere koje ne uključuju oduzimanje slobode i povećati njihovu upotrebu, u skladu s pravnom stečevinom EU-a, te osigurati da se zadržavanje primjenjuje samo kao krajnja mjera i na najkraće moguće vrijeme. Kad se roditelji nalaze u zatvoru, trebalo bi

poticati i politike i prakse kojima se poštuje pravo njihove djece. Potpunom i ispravnom provedbom i primjenom Direktive o postupovnim jamstvima [76](#) u praksi će se osigurati bolja zaštita djece osumnjičene ili optužene u krivičnim postupcima.

Ključne mjere Evropske komisije:

-predložiti 2022. horizontalnu zakonodavnu inicijativu za podršku uzajamnom priznavanju roditeljstva među državama članicama,

-doprinijeti osposobljavanju pravosudnih stručnjaka o pravima djeteta i pravosuđu prilagođenom djeci, u skladu s Evropskom strategijom za pravosudnu izobrazbu za razdoblje 2021.–2024. [77](#) , Evropskom mrežom za pravosudno osposobljavanje (EJTN) [78](#) , programima Pravosuđe i Građani, ravnopravnost, prava i vrijednosti te Evropskom platformom za osposobljavanje evropskog portala e-pravosuđe [79](#) ,

-zajedno s Vijećem Europe jačati provođenje Smjernica iz 2010. o pravosuđu prilagođenom djeci,

-osigurati ciljanu finansijsku podršku transnacionalnim i inovativnim projektima za zaštitu djece migranata u okviru novog Fonda za azil, migracije i integraciju (AMIF) [80](#) ,

-pomoći državama članicama u razvoju učinkovitih i održivih alternativa zadržavanju djece u migracijskim postupcima.

Evropska komisija poziva države članice da učine sljedeće:

-podupiru aktivnosti pružatelja pravosudnog osposobljavanja i svih relevantnih stručnih tijela u rješavanju pitanja prava djeteta te pitanja djeci prilagođenog i dostupnog pravosuđa i u tu svrhu dodijele potrebna sredstva za navedene aktivnosti izgradnje kapaciteta i iskoriste podršku FRA-e za jačanje kapaciteta u područjima kao što su pravosuđe prilagođeno djeci i djeca migranti,

-razviju konkretne alternative sudskim postupcima: od alternativa zadržavanja do primjene restorativne pravde i mirenja u kontekstu građanskog pravosuđa;

-provedu Preporuku Vijeća Evrope o djeci s roditeljima u zatvoru [81](#) ;

-jačaju sisteme skrbništva za svu djecu bez pratnje, među ostalim učesestvovanjem u aktivnostima Evropske mreže za skrbništvo [82](#) ;

-promovišu i osiguraju univerzalan, besplatan i neposredan pristup matičnim knjigama rođenih i potvrđama za svu djecu. Nadalje, povećaju sposobnost dužnosnika na prvoj liniji da odgovore na problem apatridnosti i probleme povezane s državljanstvom u kontekstu migracija,

-poboljšaju saradnju u slučajevima s prekograničnim implikacijama kako bi se osiguralo potpuno poštovanje prava djeteta.

5. Digitalno i informacijsko društvo: EU u kojem se djeca mogu sigurno snalaziti u digitalnom okruženju i iskoristiti njegove mogućnosti

„Nemam računar, u mom selu nema interneta i nisam imao nikakve podatke. (...)Nisam se mogla spojiti na internet posljednja tri mjeseca i morala sam ponavljati razred.” (Djevojčica, 15, Španjolska).

Razvoj digitalnog okruženja i upotreba novih tehnologija otvorili su brojne mogućnosti. Od vrlo rane dobi djeca se igraju, stvaraju, uče, komuniciraju i izražavaju se u internetskom i povezanom okruženju. Digitalne tehnologije omogućuju djeci da budu dio globalnih pokreta i imaju ulogu aktivnih građana. Oni su digitalna generacija i mogu bolje napredovati u sve digitaliziranijem i povezanijem obrazovanju i budućim sistemima tržišta rada. Upotreba digitalnih alata može pomoći djeci s invaliditetom u učenju, povezivanju, komunikaciji i učestvovanju u rekreativnim aktivnostima na internetu, pod uslovom da su im dostupni.

Međutim, zbog nedostatka učinkovitih sistema za provjeru dobi ili roditeljsku kontrolu prisutnost djece na internetu povećava njihovu izloženost štetnim ili nezakornim sadržajima, kao što su materijali o seksualnom zlostavljanju ili iskorištavanju djece, pornografija i sadržaji za odrasle, sexting, govor mržnje na internetu ili netačne informacije ili dezinformacije. Izloženost na internetu nosi sa sobom i rizik od štetnog i nezakornog kontakta, kao što su seksualno zlostavljanje djece na internetu i nagovaranje djece u seksualne svrhe, kiberzlostavljanje ili zlostavljanje i uznemiravanje na internetu. Gotovo trećina djevojčica i petina dječaka prošle je godine jedanput mjesečno bila izložena uznemirujućim sadržajima. Djeca pripadnici manjina češće se susreću s uznemirujućim događanjima na internetu [83](#) . Među ispitanicima u dobi od 15 do 17 godina koji su LGBTI osobe, 15 % ispitanika suočilo se s uznemiravanjem na internetu zbog svoje seksualne orijentacije [84](#) . Sve više trgovaca ljudima koristi se internetskim platformama za regrutiranje i iskorištavanje žrtava, pri čemu su djeca posebno ranjiva ciljna skupina [85](#) .

U kontekstu strategije EU-a za učinkovitiju borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece [86](#) Komisija je iznijela privremeni prijedlog kojim bi se preduzećima u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) omogućilo da nastave dobrovoljno izvještavati nadležna tijela o seksualnom zlostavljanju djece u mjeri u kojoj je takvo iskorištavanje zakonito te poziva zakonodavce da brzo postignu dogovor o njegovu donošenju. Komisija će dugoročno predstaviti zakonodavni prijedlog za učinkovitu borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece na internetu.

Prevelika izloženost ekranima i aktivnostima na internetu razlog je za zabrinutost za zdravlje i mentalnu dobrobit djece, što dovodi do povećanog stresa, manjka pažnje, problema s vidom i nedostatka fizičke aktivnosti i sporta.

Pandemija bolesti COVID-19 znatno je produžila vrijeme koje djeca provode na internetu zato što su se škola te kulturni i društveni život preselili na internet. To je dovelo do veće izloženosti opasnostima na internetu i dodatno povećalo digitalne nejednakosti. Jedno od deset djece prijavilo je da tokom proljetne zabrane kretanja nije imalo nikakve aktivnosti na internetu i da je imalo rijedak kontakt s nastavnikom [87](#) . Pristup internetu i dalje je problem za znatan broj djece u EU-u: kućanstva s visokim prihodima bilježe 20 % veći pristup internetu, dok je pristup

internetu u ruralnim područjima znatno manji [88](#) . U nedavnoj Komunikaciji o digitalnom desetljeću Evrope Komisija je najavila ambiciozne ciljeve povezivosti za sva kućanstva u Evropi [89](#) .

EU je razvio pravne instrumente i političke inicijative kako bi se uzela u obzir prava djece u digitalnom okruženju [90](#) . Kad je to potrebno, trebalo bi ih prilagoditi i ažurirati s obzirom na nove prijetnje i promjene te razvoj tehnologija. Revidiranom Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama poboljšana je zaštita djece od štetnog sadržaja i neprimjerene komercijalne komunikacije. U nedavno donesenom Aktu o digitalnim uslugama [91](#) predlažu se obaveze dužne pažnje za pružatelje usluga kako bi se zajamčila sigurnost korisnika na internetu, uključujući djecu. Kodeksom dobre prakse u suzbijanju dezinformacija [92](#) uspostaviti će se sistem zajedničke regulacije prilagođen suzbijanju rizika povezanih sa širenjem dezinformacija. Novim Akcijskim planom za digitalno obrazovanje (2021.–2027.) [93](#) promovira se digitalna pismenost u cilju suzbijanja dezinformacija, a naglasak se stavlja na obrazovanje i osposobljavanje. Na međunarodnom nivou upravo su objavljene smjernice o tumačenju prava djeteta u digitalnom okruženju [94](#) .

Kad je riječ o pravilima o zaštiti podataka i privatnosti, djeca traže od preduzeća da razviju razumljive politike privatnosti za digitalne usluge i aplikacije te traže da budu uključena u osmišljavanje i razvoj novih digitalnih proizvoda kojima će se koristiti. Komisija je spremna poduprijeti ta nastojanja, posebno putem inicijativa Jamstvo boljeg interneta za mlade [95](#) i Poziv mladih na djelovanje [96](#) .

Komisija će putem Digitalnog programa nastaviti pružati podršku centrima za sigurniji internet i platformi Bolji internet za djecu [97](#) kako bi se podigla svijest o kiberzlostavljanju, izgradili kapaciteti u vezi s kiberzlostavljanjem, prepoznale netačne informacije ili dezinformacije te promovisalo zdravo i odgovorno ponašanje na internetu. U okviru predstojeće inicijative Putevi do školskog uspjeha [98](#) promovisaće se spirječavanje kiberzlostavljanja. Programom Erasmus+ [99](#) financirat će se inicijative za podršku sve djece u sticanju digitalnih vještina.

Umjetna inteligencija ima i imaće velik uticaj na djecu i njihova prava [100](#) , na primjer u području obrazovanja, rasonode i pružanja zdravstvene pomoći. Međutim, može uključivati i neke rizike povezane s privatnošću, sigurnošću i zaštitom. U predstojećem prijedlogu Komisije o horizontalnom pravnom okviru za umjetnu inteligenciju utvrdiće se upotreba visokorizičnih sistema umjetne inteligencije koji predstavljaju znatan rizik za osnovna prava, uključujući osnovna prava djece.

Ključne mjere Evropske komisije:

-donijeti 2022. ažuriranu strategiju Bolji internet za djecu;

-osmisлити i pojednostavniti postupak koji vode djeca s ciljem razvoja niza načela koja industrija treba promovisati i poštovati [101](#) ;

-promovirati razvoj i upotrebu dostupnih tehnologija IKT-a i pomoćnih tehnologija za djecu s invaliditetom, kao što su prepoznavanje govora, zatvoreni titlovi i druge tehnologije [102](#) , među ostalim na Komisijinim konferencijama i događanjima;

-osigurati potpuno provođenje Evropskog akta o pristupačnosti [103](#) ;

-pojačati borbu protiv svih oblika seksualnog zlostavljanja djece na internetu, primjerice predlaganjem potrebnog zakonodavstva, uključujući obaveze relevantnih pružatelja internetskih usluga da otkrivaju i prijavljuju materijal na internetu povezan sa seksualnim zlostavljanjem djece.

Evropska komisija poziva države članice da učine sljedeće:

-osiguraju učinkovit i jednak pristup digitalnim alatima i brzom internetskoj vezi, digitalnoj pismenosti, pristupačnim internetskim obrazovnim materijalima i obrazovnim alatima itd. za svu djecu;

-podupiru razvoj osnovnih digitalnih kompetencija djece putem Okvira digitalnih kompetencija za građane [104](#) ;

-podupiru aktivnosti u području medijske pismenosti u okviru obrazovanja kako bi se razvila sposobnost djece da kritički ocjenjuju internetski sadržaj te otkrivaju dezinformacije i materijale povezane sa zlostavljanjem djece;

-podupiru i promovišu rad centara za sigurniji internet koje sufinansira EU te pri razvoju internetskih komunikacijskih kanala podupiru otvaranje telefonskih linija za pomoć djeci i dežurnih telefonskih linija;

-potiču učestvovanje djece, a posebno djevojčica, u nauci, tehnologiji, inženjerstvu i matematici (STEM) i razbijaju rodne stereotipe u tom području kako bi se osigurale jednake mogućnosti na digitalnom tržištu rada.

Evropska komisija poziva poduzeća IKT-a da učine sljedeće:

-osiguraju da su prava djece, uključujući privatnost, zaštitu osobnih podataka i pristup sadržajima prilagođenima dobi, uključena u tehničke i integrisane digitalne proizvode i usluge, među ostalim za djecu s invaliditetom;

-opreme djecu i roditelje odgovarajućim alatima za kontrolu vremena provedenog pred ekranom i ponašanja te ih zaštite od učinaka prekomjerne upotrebe proizvoda na internetu i ovisnosti o njima;

-jačaju mjere za borbu protiv štetnog sadržaja i neprimjerene komercijalne komunikacije, kao što su jednostavni kanali za prijavljivanje i blokiranje ili djelotvorni alati za provjeru dobi;

-nastave ulagati napore u otkrivanje, prijavljivanje i uklanjanje nezakonitog sadržaja na internetu, uključujući seksualno zlostavljanje djece, sa svojih platformi i usluga, u mjeri u kojoj su te prakse zakonite.

6.Globalna dimenzija: EU koji podupire, štiti i osnažuje djecu u čitavom svijetu, među ostalim tokom krize i sukoba.

„EU ima snagu koja ujedinjuje mnoge zemlje svijeta u zajedničkom cilju ostvarivanja mira, saradnje, jednakosti među ljudima, finansiranja projekata za organizacije koje rade na zaštiti prava djece.” (Dijete, Albanija).

„Morate se spustiti duboko u jamu s pomoću užeta, uzeti ono po što su vas poslali i vratiti se natrag na površinu. Gotovo sam se ugušio u jami zbog nedovoljno kisika” (Dječak, 11, Tanzanija).

EU je predan promicanju, zaštiti, ostvarivanju i poštovanju prava djeteta na svjetskoj razini. Tom strategijom EU nastoji ojačati svoj položaj i u svojstvu ključnog globalnog aktera u tom pogledu. EU već ima vodeću ulogu u zaštiti i podupiranju djece diljem svijeta jačanjem pristupa obrazovanju, uslugama i zdravstvu te zaštitom od svih oblika nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, među ostalim u humanitarnom kontekstu.

Unatoč znatnom napretku tokom posljednjih decenija previše djece diljem svijeta još uvijek pati zbog kršenja ljudskih prava ili im prijete opasnost od kršenja ljudskih prava, humanitarne krize, krize u pogledu okoliša i klime, nedostatka pristupa obrazovanju, pothranjenosti, siromaštva, nejednakosti i isključenosti. Položaj djevojčica posebno je težak jer su one i dalje žrtve diskriminacije i rodno uslovljenog nasilja, uključujući dječje, rane i prisilne brakove te genitalno sakaćenje žena već u dobi od 4 godine.

Gotovo dvije trećine djece svijeta živi u zemlji pogođenoj sukobom. Od toga svaka šesta osoba živi unutar 50 km od zone sukoba [105](#) . To ne samo da ugrožava fizičko i mentalno zdravlje djece, već ih često može lišiti obrazovanja [106](#) i negativno uticati na njihove buduće životne mogućnosti, kao i na životne mogućnosti u zajednicama iz kojih dolaze.

Djeca su također žrtve regrutiranja i iskorištavanja u oružanim sukobima. Njihovo učestvovanje u sukobima ozbiljno utiče na njihovu fizičku, psihološku i emocionalnu dobrobit. Djevojčice i dječaci vojnici često su žrtve seksualnog nasilja koje se prečesto koristi kao ratno oružje.

Osim toga, procjenjuje se da svake godine 5,2 milijuna djece [107](#) mlađe od pet godina umre od uzroka koje je uglavnom moguće spriječiti i liječiti, od kojih su mnogi potaknuti siromaštvom, socijalnom isključenošću, diskriminacijom, rodnim normama i zanemarivanjem temeljnih ljudskih prava. Pandemija bolesti COVID-19 i klimatske promjene dodatno su pogoršale postojeće oblike diskriminacije djece te izloženost ranjivih skupina djece i porodica u čitavom svijetu. Na vrhuncu pandemije oko 1,6 milijardi djece u svijetu nije pohađalo školu [108](#) .

Djelovanje EU-a u vanjskoj dimenziji bit će usklađeno s obvezama utvrđenima u okviru Akcijskog plana EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020.–2024. [109](#) i podržat će

se ciljanim djelovanjem i u drugim relevantnim inicijativama, kao što su Smjernice EU-a za promicanje i zaštitu prava djeteta [110](#) , Smjernice o djeci u oružanim sukobima [111](#) , Akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost u vanjskom djelovanju (2021.–2025.) [112](#) i Priručnik o pravima djeteta [113](#).

EU će u svakom kontekstu i dalje pridonositi osiguravanju kvalitetnog, sigurnog i uključivog obrazovanja, socijalne zaštite, zdravstvenih usluga, prehrane, čiste pitke vode, stanovanja, čistog vazduha u zatvorenim prostorima i odgovarajućih sanitarnih uslova. Konkretno, razvojnim politikama EU-a (i). poboljšat će se univerzalno zdravstveno osiguranje kako bi se osigurale osnovne usluge za zdravlje majki, novorođenčadi, djece i adolescenata, uključujući mentalno zdravlje i psihosocijalnu potporu; (ii) poziva se na to da prehrambeni sistemi osiguraju hranjivu, sigurnu, cjenovno pristupačnu i održivu prehranu koja zadovoljava potrebe i prava djece i (iii) dodatno se ulaže u razvoj kvalitetnih i dostupnih obrazovnih sistema, uključujući predškolski odgoj, osnovnoškolsko, niže i više srednjoškolsko obrazovanje. Osim toga, finansijskom pomoći poduprijeće se pristup škola cjenovno pristupačnoj i održivoj povezivosti te će digitalne vještine postati dio školskih kurikuluma i osposobljavanja nastavnika.

U humanitarnim krizama EU će nastaviti pomagati djeci uz primjenu pristupa temeljenog na potrebama u skladu s humanitarnim načelima te će osigurati da se u okviru pružanja pomoći vodi računa o pitanjima dobi i rodno osjetljivim pitanjima. EU će i dalje stavljati naglasak na zaštitu djece, suzbijanje svih vrsta nasilja nad djecom te osiguravanje mentalnog zdravlja i psihosocijalne podrške. Nadalje, stalan pristup sigurnom, kvalitetnom i uključivom obrazovanju od velike je važnosti kako bi se djeci i mladima pružile osnovne vještine, pružila zaštita i osjećaj normalnosti te doprinijelo miru te kako bi oni bili pokretač reintegracije i otpornosti.

Ukupno 152 milijuna djece (9,6 % sve djece u svijetu) žrtve su dječjeg rada, a 73 milijuna djece obavlja opasne poslove koji mogu bi naštetiti njihovu zdravlju, sigurnosti i razvoju [114](#) . U političkim smjernicama Komisije najavljen je pristup nulte tolerancije prema dječjem radu, čime se doprinosi globalnim naporima u okviru UN-ove Međunarodne godine za ukidanje dječjeg rada 2021 [115](#) . Akcijski plan za ljudska prava i demokraciju [116](#) obuhvaća i mjere za znatno smanjenje globalne pojavnosti dječjeg rada, u skladu s ciljnim datumom 2025. koji su Ujedinjeni narodi proglasili početkom potpunog ukidanja dječjeg rada u čitavom svijetu. Time će se obuhvatiti podrška besplatnom i lako dostupnom obveznom obrazovanju djece do njihove minimalne dobi za zaposlenje, kao i proširenje programa socijalne brige kako bi se porodice izvukle iz siromaštva.

Sporazumi EU-a o trgovini i ulaganjima te opšti sistem povlastica (OSP) imali su važnu ulogu u promicanju poštovanja osnovnih ljudskih i radničkih prava, u skladu s temeljnim konvencijama UN-a Međunarodne organizacije rada (ILO). Poseban prioritet biće provedba tih obaveza, uključujući suzbijanje dječjeg rada. EU će od trećih zemalja zahtijevati da redovno ažuriraju nacionalne popise opasnih zanimanja koja djeca nikada ne bi trebala obavljati. Takođeće pojačati napore kako bi se osiguralo da u opskrbnim lancima poduzeća iz EU-a nema dječjeg rada, posebno promicanjem održivog korporativnog upravljanja.

U skladu s Akcijskim planom za ljudska prava i demokratiju EU će uložiti dodatni trud kako bi osigurao smisleno učestvovanje djece; spriječavanje, suzbijanje i reagiranje na sve oblike nasilja

nad djecom, uključujući rodno uslovljeno nasilje; iskorjenjivanje ranih, prisilnih i dječjih brakova, genitalnog sakaćenja žena, trgovanja djecom, krijumčarenja, prosjaćenja, (seksualnog) iskorištavanja i zanemarivanja. Pojačaće se i rad na spriječavanju i okončanju teških kršenja prava djece pogođene oružanim sukobima, među ostalim aktivnostima zagovaranja kojima se promiče poštovanje međunarodnog humanitarnog prava. Akcijskim planom podupiru se i partnerske zemlje u izgradnji i jačanju pravosuđa prilagođenog djeci i sistema za zaštitu djece, među ostalim za djecu migrante, izbjeglice i prisilno raseljenu djecu te djecu koja pripadaju manjinama, osobito Rome. EU će nastaviti podupirati preseljenje djece i drugih ranjivih osoba kojima je potrebna međunarodna zaštita u EU. EU će podupirati mjere za rješavanje problema djece na ulici, kao i ulaganja u razvoj kvalitetne alternativne skrbi i prelaz s institucionalne skrbi na usluge podrške za život u obitelji i zajednici za djecu bez roditeljske skrbi i djecu s invaliditetom.

EU će i dalje uključivati prava djece u politički dijalog s partnerskim zemljama, a posebno u kontekstu pristupnih pregovora i procesa stabilizacije i pridruživanja. Promicaće i mjere za suzbijanje nasilja i diskriminacije, posebno u pogledu ranjive djece, uključujući podršku organizacijama civilnog društva. EU će podupirati praćenje i prikupljanje razvrstanih podataka o situaciji u kojoj se nalaze djeca u regiji te će o tome nastaviti izvještavati u izvještajima za pojedine zemlje u okviru godišnjeg paketa za proširenje.

Kako bi ostvario te ciljeve EU će koordinirati upotrebu svih svojih dostupnih financijskih programa u okviru višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027., a posebno Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) i Instrumenta pretprijetne pomoći III (IPA III) te instrumenta za humanitarnu pomoć.

Promovisaće se i djelovanja u multilateralnim i regionalnim forumima za ljudska prava, kampanjama zagovaranja i podizanja svijesti, kao i s civilnim društvom, djecom i adolescentima, nacionalnim institucijama za ljudska prava, akademskom zajednicom, poslovnim sektorom i drugim relevantnim dionicima.

Ključne mjere Europske komisije:

-za obrazovanje namijeniti 10 % ukupnih sredstava u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu saradnju u supsaharskoj Africi, Aziji i Pacifiku te Sjevernoj i Južnoj Americi i Karibima;

-nastaviti dodjeljivati 10 % sredstava humanitarne pomoći za obrazovanje u izvanrednim situacijama i dugotrajnim krizama te promovisati prihvatanje Deklaracije o sigurnim školama;

-raditi na tome da se iz opskrbnih lanaca preduzeća iz EU-a isključi dječji rad, posebno putem zakonodavne inicijative o održivom korporativnom upravljanju;

-promovisati i pružati tehničku pomoć za jačanje sistema inspekcije rada za praćenje i provođenje zakona o dječjem radu;

-upravama partnerskih zemalja pružati tehničku pomoć u sklopu skupine Team Europe putem svojih programa i instrumenata, kao što su instrument SOCIEUX+, Instrument za tehničku pomoć i razmjenu informacija (TAIEX) i programi TWINNING;

-izraditi akcijski plan za mlade do 2022. kako bi se promovisali osnaživanje i učestvovanje mladih i djece;

-odrediti kontaktne točke za mlade i ojačati kapacitete za zaštitu djece u delegacijama EU-a.

7.Uključivanje perspektive djeteta u sve mjere EU-a

Kako bi se ostvarili ciljevi utvrđeni u strategiji, Komisija će osigurati da se perspektiva prava djece uključi u sve relevantne politike, zakonodavstvo i programe finansiranja [117](#) . To će biti dio nastojanja da se stvori kultura prilagođena djeci u donošenju politika EU-a i poduprijeće se osposobljavanjem i izgradnjom kapaciteta za osoblje EU-a te boljom unutarnjom koordinacijom s pomoću Komisijina tima koordinatora za prava djeteta. Izradiće se kontrolni popis prava djeteta za uključivanje u sve politike.

Za razvoj politika utemeljenih na dokazima potrebni su pouzdani i usporedivi podaci. Komisija će pozvati FRA-u da nastavi pružati tehničku pomoć i metodološku podršku državama članicama u osmišljavanju i provođenju aktivnosti prikupljanja podataka. Nastaviće se i s većim razvrstavanjem po polu i dobi Eurostatovih podataka i podataka koje su prikupile druge agencije EU-a, kao i istraživanjem posebnih tematskih područja obuhvaćenih ovom strategijom. To će se postići unutar okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Evropa (2021.–2027.) [118](#) .

Strategijom će se poticati uključivanje i koordinacija inicijativa na nacionalnoj razini i među ključnim dionicima kako bi se osigurala bolja provedba postojećih pravnih obveza EU-a i međunarodnih pravnih obaveza. Komisija će u tu svrhu do kraja 2021. uspostaviti i Mrežu EU-a za prava djece. Nadovezujući se na rad postojeće neformalne stručne skupine za prava djeteta [119](#), Mreža će ojačati dijalog i uzajamno učenje između EU-a i država članica o pravima djece te podupirati provođenje, praćenje i evaluaciju strategije. Sastojaće se od nacionalnih predstavnika, a u neke će aktivnosti uključiti, među ostalim, međunarodne i nevladine organizacije, predstavnike lokalnih i regionalnih vlasti i djecu. Komisija će razviti i bližu suradnju s regionalnim i lokalnim vlastima te s drugim relevantnim institucijama, regionalnim i međunarodnim organizacijama, civilnim društvom i ombudsmanima za djecu.

Tu bi strategiju trebalo tumačiti zajedno sa strategijom za jačanje primjene Povelje o osnovnim pravima u EU-u i akcijskim planom za evropsku demokratiju. Njome se dopunjuju ciljani naponi za konkretno ostvarivanje prava i vrijednosti EU-a u područjima kao što su [120](#) zaštita djece migranata, jednakost i uključenost, rodna ravnopravnost, borba protiv rasizma i pluralizam, prava građana EU-a, prava žrtava, borba protiv seksualnog zlostavljanja djece, socijalna prava te uključivo obrazovanje i osposobljavanje [121](#). Ona je i u skladu s prioritetima utvrđenima u Akcijskom planu EU-a za ljudska prava i demokraciju [122](#) .

7.1 Doprinos sredstava EU-a provođenju strategije

Finansiranje EU-a ključno je za podršku provedbi politika EU-a u državama članicama. Tom će strategijom Komisija podupirati države članice da na najbolji način iskoriste sredstva EU-a u svojim inicijativama za zaštitu i ostvarivanje prava djeteta. Strategijom bi također trebalo potaknuti da se proračuni izrađuju uzimajući u obzir prava djeteta u izradi proračuna i istražiti načine za praćenje trošenja sredstava iz proračuna EU-a u tom području kako bi se sredstva usmjerila na najhitnije potrebe. Države članice trebale bi u programima finansiranja EU-a dati prednost finansiranju za potrebe prava djeteta, u skladu s potrebama utvrđenima na nacionalnoj i regionalnoj razini. U okviru višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027.,

Evropskim socijalnim fondom plus (ESF+) i Evropskim fondom za regionalni razvoj (ERDF) podupiru se ulaganja u razvoj ljudskih kapaciteta i infrastrukture, opremu i pristup uslugama u obrazovanju, zapošljavanju, stanovanju, socijalnoj i zdravstvenoj brizi za djecu, kao i prelaz s institucionalnih usluga na usluge podrške za život u porodici i zajednici.

Države članice u kojima je stopa rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti djece viša od prosjeka EU-a (u razdoblju 2017.–2019.) moraće izdvojiti 5 % sredstava iz fonda ESF+ za borbu protiv siromaštva djece, dok će druge države članice morati izdvojiti primjereni iznos sredstava za te potrebe. U programskom razdoblju 2021.–2027. države članice trebale bi ispuniti nekoliko uslova koji omogućuju provođenje i koji bi mogli biti usko povezani s mjerama za prava djeteta. Time su obuhvaćeni politički okviri u području smanjenja siromaštva, integracije Roma i usklađenosti UN-ove Konvencije o pravima osoba s invaliditetom s Poveljom. Novim Fondom za azil, migracije i integraciju poboljšaće se zaštita djece migranata bez pratnje priznavanjem i pružanjem finansijske podrške i poticaja za njihov poseban prihvat, smještaj i druge posebne potrebe, uz stopu sufinansiranja do 75 %, koja se može povećati na 90 % za projekte koji se provode u okviru posebnih mjera.

Drugi fondovi i programi EU-a mogu se koristiti za ostvarivanje prava djece, uključujući program Pravosuđe, program CERV, Erasmus+, Obzor 2020., Digitalni program, Mehanizam za oporavak i otpornost, Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (ERDF), REACT-EU i InvestEU. Osim toga, instrumentom za tehničku potporu može se na zahtjev pružiti tehnička potpora državama članicama u razvoju mjera za izgradnju kapaciteta.

Države članice pozivaju se da osiguraju koordinirani pristup na nacionalnoj, makroregionalnoj [123](#), regionalnoj i lokalnoj razini u programiranju i provedbi fondova EU-a te da lokalne i regionalne vlasti, organizacije civilnog društva, uključujući organizacije koje rade s djecom i za njih, te socijalne i gospodarske partnere uključe u pripremu, reviziju, provedbu i praćenje programa za fondove EU-a za razdoblje 2021.–2027.

Strategijom se nastoje ukloniti i neravnopravnosti koje su pojačane zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19, koja je nerazmjerno uticala na ranjivu djecu. U okviru tog rada Komisija će poticati države članice da u potpunosti iskoriste mogućnosti koje nudi instrument NextGenerationEU kako bi ublažile nerazmjeran učinak krize te će pomoći državama članicama da uvrste prava djece u osmišljavanje i provedbu reformi s pomoću instrumenta za tehničku potporu.

Kako bi se ostvario stvaran napredak na terenu, ta strategija mora biti popraćena obavezama i ulaganjima na nacionalnoj razini. Komisija poziva države članice EU-a da razviju, ako još nisu dostupne, čvrste nacionalne strategije o pravima djeteta utemeljene na dokazima, u saradnji sa svim relevantnim dionicima, uključujući djecu te u sinergiji s drugim relevantnim nacionalnim strategijama i planovima. Takođe poziva države članice da ratificiraju sve fakultativne protokole Konvencije UN-a o pravima djeteta i fakultativne protokole Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom te da uzmu u obzir zaključna zapažanja Odbora UN-a za prava djeteta [124](#) i Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom [125](#). Komisija poziva države članice i da podupru sve mjere preporučene u toj strategiji odgovarajućim finansijskim sredstvima, uključujući finansijska sredstva EU-a.

Zaključak

Evropska komisija u potpunosti je predana podupiranju djece da razviju svoj potencijal kao angažirani, odgovorni građani. Kako bi se to ostvarilo, učestvovanje u demokratskom životu mora započeti u djetinjstvu. Sva djeca imaju pravo izraziti svoje mišljenje o pitanjima koja se odnose na njih te pravo da se ta mišljenja uzmu u obzir. Kako bi se omogućilo njihovo aktivno učestvovanje, moramo se boriti i protiv siromaštva, nejednakosti i diskriminacije kako bismo prekinuli međugeneracijski prijenos nepovoljnog položaja.

Ta je strategija planski uključiva, a takva će biti i njena provedba. Komisija će pratiti provođenje strategije na razini EU-a i nacionalnoj razini te izvještavati o napretku na godišnjem Evropskom forumu o pravima djeteta. Djeca će učestvovati u praćenju i evaluaciji, posebno putem buduće platforme za učestvovanje djece. Mjere iz strategije prilagodiće se prema potrebi.

Komisija poziva Evropski parlament i Vijeće da podrže ovu strategiju te da zajednički rade na njenoj provedbi. Komisija poziva Odbor regija i Evropski gospodarski i socijalni odbor da promovišu dijalog s lokalnim i regionalnim vlastima i civilnim društvom.

Svi smo odgovorni slušati djecu i djelovati odmah. Riječima jednog od članova Dječjeg Vijeća Eurochild: „Dobro učinjeno je bolje nego dobro rečeno.”

(1) Dijete je osoba mlađa od 18 godina. Podaci o stanovništvu. [[youth demo 010](#)], [[youth demo 020](#)], Eurostat, 2020.

(2) Demografija. [Statističke tablice o djeci u svijetu 2019.](#), UNICEF

(3) U članu 3. stavu 3. Ugovora o Evropskoj uniji (UEU) utvrđuje se promovisanje zaštite prava djeteta kao cilj EU-a. U članu 3. stavu 5. UEU-a utvrđuje se da Unija, u svojim odnosima s ostatkom svijeta, doprinosi (...) zaštiti ljudskih prava, a posebno prava djeteta.

(4) [Povelja EU-a o temeljnim pravima](#), 2012/C 326/02

(5) [Ambiciozna Unija](#). Moj plan za Evropu. [Kandidatkinja za predsjednicu Evropske komisije Ursula von der Leyen. Političke smjernice za sljedeću Evropsku komisiju 2019.–2024.](#)

(6) [Konvencija o pravima djeteta](#), Ujedinjeni narodi, 1989.

(7) [How children \(10-18\) experienced online risks during the COVID-19 lockdown in spring 2020](#) (Kako su djeca (10 – 18 godina) doživjela rizike na internetu tijekom

ograničenja kretanja zbog bolesti COVID-19 u proljeće 2020. (tekst na engleskom jeziku)), JRC, Europska komisija, 2020.

(8)[Exploiting Isolation: Offenders and victims of online child sexual abuse during the COVID-19 pandemic](#) (Iskorištavanje izolacije: počinitelji i žrtve seksualnog zlostavljanja djece na internetu tokom pandemije bolesti COVID-19 (tekst na engleskom jeziku)), Europol, 2020.

(9)[Prema strategiji EU-a o pravima djeteta](#), COM(2006) 367 i [Program EU-a za prava djeteta](#), COM(2011)60

(10)Vidjeti Prilog 2. – Prava djeteta – pravna stečevina i politike EU-a

(11)[Europski stup socijalnih prava i njegovih 20 načela](#)

(12)[Konvencija o pravima osoba s invaliditetom](#), Ujedinjeni narodi, 2006.

(13)[UN-ovi ciljevi održivog razvoja: program do 2030.](#) . Vidjeti Prilog 1.: Usporedna tablica s opisom relevantnih prava utvrđenih u Povelji EU-a o temeljnim pravima, Konvenciji UN-a o pravima djeteta te UN-ovim ciljevima održivog razvoja, koje štite i promiču različiti dijelovi ove strategije.

(14)[Strategija Vijeća Europe za prava djeteta](#) (2016.-2021.) Vijeće Evrope priprema i budući strateški okvir za razdoblje 2022.–2027.

(15)Evropski parlament [Rezolucija od 26. studenoga 2019. o pravima djece povodom 30. obljetnice Konvencije UN-a o pravima djeteta](#) (2019/2876(RSP)) – [Rezolucija Evropskog parlamenta od 11. ožujka 2021. o pravima djece u pogledu strategije EU-a o pravima djeteta](#) (2021/2523(RSP))

(16)[Sažeto izvješće o otvorenom javnom savjetovanju o strategiji EU-a o pravima djeteta](#), 2021.

(17)[13. Europski forum o pravima djeteta](#), 2020.

(18) UNICEF, Eurochild, Save the Children, Child Fund Alliance, World Vision: [Our Europe, Our Rights, Our Future.](#) (Naša Europa, naša prava, naša budućnost) - Savjetovanje s djecom [u rezidencijalnoj skrbi](#) koje su provela SOS dječja sela i [djecom koja su korisnici usluga jačanja porodica](#) te [sažeti izvještaj](#), Defence for Children International, Terre des Hommes i njegovi partneri.

(19)[Strategija EU-a o pravima djeteta: verzije prilagođene djeci](#)

(20)[Report of the 2018 Day of General Discussion on Protecting and Empowering Children as Human Rights Defenders](#) (Izvještaj povodom Dana opšte rasprave 2018. o zaštiti i osnaživanju djece kao branitelja ljudskih prava), UN-ov odbor za prava djeteta, 2018; [Implementation Guide on the Rights of Child Human Rights Defenders](#) (Vodič za provedenje prava djece kao branitelja ljudskih prava), Child Rights Connect, 2020

(21)[Studija o sudjelovanju djece u političkom i demokratskom životu EU-a](#) (na engleskom jeziku), Europska komisija, 2021. i njezina [pristupačna verzija](#)

(22)[Dijalozi EU-a s mladima](#) (u dobi od 16 do 30 godina)

(23)[Kutak za učenje](#)

(24)[Anketa: Europe Kids Want, Sharing the view of children and young people across Europe](#) (Razmjena mišljenja djece i mladih širom Europe, UNICEF and Eurochild, 2019.

(25)[Naša Europa. Naša prava. Naša budućnost.](#), op. cit.

(26)[Europski zeleni plan](#)

(27)[Alat za procjenu sudjelovanja djece](#), Vijeće Evrope

(28)[Europski stup socijalnih prava i njegovih 20 načela](#)

- [\(29\)Preporuka Komisije – Ulaganje u djecu:prekidanje kruga prikraćenosti \(2013/112/EU\)](#)
- [\(30\)Prijedlog Komisije o Zajedničkom izvještaju o zapošljavanju za 2021. Prijedlog Komisije o Zajedničkom izvještaju o zapošljavanju za 2021.](#)
- [\(31\)Suzbijanje siromaštva djece:pitanje temeljnih prava, FRA, 2018](#)
- [\(32\)Akcijski plan za provedbu evropskog stuba socijalnih prava , COM\(2021\) 102 final](#)
- [\(33\) Prijedlog preporuke Vijeća o uspostavi evropskog jamstva za djecu, COM\(2021\) 137](#)
- [\(34\)Preporuka Vijeća o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade,\(2020/C 372/01\)](#)
- [\(35\)Strategija za prava osoba s invaliditetom 2021.–2030., COM\(2021\) 101 final](#)
- [\(36\)Komunikacija: Evropski plan za borbu protiv raka , COM\(2021\) 44 final](#)
- [\(37\)Komunikacija: Farmaceutska strategija za EuropuCOM\(2020\) 761 final](#)
- [\(38\)Evropski okvir za djelovanje u području mentalnog zdravlja i dobrobiti , zajedničko djelovanje u području mentalnog zdravlja i dobrobiti 2013.– 2016.](#)
- [\(39\)Rezolucija Vijeća o strateškom okviru za evropsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru evropskog prostora obrazovanja i šire \(2021.–2030.\) \(2021/C 66/01\)](#)
- [\(40\)What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? \(Koja je uloga umjetnosti u poboljšanju zdravlja i dobrobiti? \(tekst na engleskom jeziku\), WHO, 2019](#)
- [\(41\)Roma and Travellers in six countries \(Romska djeca i djeca putnici u šest zemalja, tekst na engleskom jeziku\), FRA, 2020](#)
- [\(42\)Program distribucije voća, povrća i mlijeka u školama , Evropska komisija](#)
- [\(43\)Akcijski plan EU-a za suzbijanje pretilosti u djece \(2014.–2020.\) Evropska komisija](#)
- [\(44\)Strategija „od polja do stola”, COM\(2020\) 381 final](#)
- [\(45\)Preporuka Vijeća o pojačanoj suradnji u borbi protiv bolesti koje se mogu spriječiti cijepljenjem 2018/C 466/01](#)
- [\(46\)portal najbolje prakse za javno zdravstvo , Evropska komisija](#)
- [\(47\)Evropska saradnja u području obrazovnih politika \(okvir ET 2020\) , obrazovanje i osposobljavanje, Evropska komisija](#)
- [\(48\)Ciljevi iz Barselone o razvoju ustanova za skrb o maloj djeci radi povećanja učestvovanja žena na tržištu rada, uspostavljanja ravnoteže između poslovnog i privatnog života za zaposlene roditelje te ostvarivanja održivog i uključivog rasta u Evropi \(„ciljevi iz Barselone”\) , Evropska komisija,2018](#)
- [\(49\)Ključni podaci o ranom predškolskom odgoju i obrazovanju u Evropi – izdanje za 2019. , Eurydice, 2019.](#)
- [\(50\)Komunikacija: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020.–2025. \(COM \(2020\) 152 final\)](#)
- [\(51\)Radni dokument službi Komisije SWD \(2020\) 530 final: analitički dokument priložen strateškom okviru EU-a za ravnopravnost, uključivanje i učestvovanje Roma, Prilog 2 – Temelji za glavne pokazatelje EU-a , Evropska komisija](#)
- [\(52\)Rezultati ispitivanja PISA za 2018. What School Life Means for Students’ Lives \(Što školski život znači u životima učenika\), OECD. Prosjek u zemljama OECD-a.](#)
- [\(53\)Skup alata za uključivanje u rani i predškolski odgoj i obrazovanje , Evropska komisija, 2020.](#)

- (54)[Akcijnski plan za integraciju i uključivanje 2021.–2027.](#) COM(2020) 758 final
- (55)[Global status report on preventing violence against children](#) (Opšti izvještaj o stanju spriječavanja nasilja nad djecom), UNICEF/WHO, 2020
- (56)[Kampanja „Jedno od pet”](#), Vijeće Evrope
- (57)[Treći izvještaj o napretku u borbi protiv trgovanja ljudima \(2020.\) u skladu s člankom 20. Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava](#), COM(2020) 661 final SWD(2020) 226 final
- (58)[Female Genital mutilation/cutting:a global concern](#) (Sakaćenje ženskih spolnih organa: globalni problem (na engleskom jeziku), UNICEF, 2016
- (59)[Genitalno sakaćenje žena u Evropi](#). End FGM
- (60)Interseksualne osobe: osobe rođene sa spolnim obilježjima koja ne odgovaraju tipičnoj definiciji muškog ili ženskog pola, [Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba](#)
- (61)[A long way to go for LGBTI equality \(Dug je put prema ravnopravnosti LGBTI osoba”\)](#), FRA, 2020.
- (62)[Komunikacija o zaštiti djece migranata](#), COM(2017) 211 final
- (63)[Protect the rights of children of foreign fighters stranded in Syria and Iraq](#) (Zaštitimo prava djece stranih boraca koja su se zatekla u Siriji i Iraku), UNICEF, 2019
- (64)[Komunikacija o zaštiti djece migranata, op. cit.](#)
- (65)Program Građani, ravnopravnost, prava i vrijednosti (2021.–2027.), Evropska unija
- (66) [Strategija EU-a za učinkovitiju borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece](#), COM(2020) 607
- (67)[Barnahus](#)
- (68)[Odluka Komisije o rezervisanju nacionalnog numeracijskog raspona koji počinje brojem „116” za usklađene brojeve za usklađene usluge od društvenog značaja \(2007/116/EZ\)](#), naknadno izmijenjena, i [Direktiva o Evropskom zakoniku elektroničkih komunikacija, 2018/1972/EU, članak 96. – Dežurne linije za prijavu nestanka djece i za pomoć djeci](#)
- (69)[Izvještaj o djeci i pravosuđu](#), FRA
- (70)[Smjernice za pravosuđe prilagođeno djeci](#), Vijeće Evrope
- (71)[Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u](#), pravosuđe prilagođeno djeci
- (72) To se odnosi i na pravo djeteta na održavanje kontakta, prema potrebi, s roditeljima ili drugom rodbinom, u skladu s članom 9. UNCRC-a.
- (73) Podnositelji zahtjeva za azil i osobe koje prvi put podnose zahtjev za azil razvrstane po državljanstvu, [[migr_asyappctza](#)], Eurostat, 2020.
- (74)[Strategija EU-a o pravima žrtava \(2020.–2025.\)](#), (COM(2020) 258 final)
- (75)[Globalna studija UN-a o djeci lišenoj slobode](#), Manfred Nowak, 2019.
- (76)[Direktiva o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima](#); 2016/800/EU
- (77)[Evropska strategija za pravosudnu izobrazbu za razdoblje 2021.–2024.](#) COM(2020) 713 final
- (78)[Evropska mreža za pravosudno osposobljavanje](#)
- (79)[Portal e-pravosuđe](#), Evropska platforma za pravosudno osposobljavanje
- (80) Usvojiće se krajem juna / početkom jula 2021.
- (81)[Preporuka o djeci s roditeljima u zatvoru](#), Vijeće Evrope, CM/Rec(2018)5
- (82)[Evropska mreža za skrbništvo](#)
- (83) „[Naša Europa.Naša prava.Naša budućnost.](#)” , op. cit.

- (84)[A long way to go for LGBTI equality](#), (Dug je put prema ravnopravnosti LGBTI osoba) FRA, 2020.
- (85)[Treći izvještaj o napretku u borbi protiv trgovanja ljudima](#) COM(2020) 661 final i SWD(2020) 226 final; [The challenges of countering human trafficking in the digital era](#), (Izazovi u borbi protiv trgovanja ljudima u digitalnom dobu), Europol, 2020.
- (86)[Strategija EU-a za učinkovitiju borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece](#), op. cit.
- (87)[How families handled emergency remote schooling during the COVID-19 lockdown in spring 2020](#) (Kako su se porodice nosile sa školom na daljinu tokom ograničenja kretanja zbog bolesti COVID-19 u proljeće 2020.), 2020., JRC
- (88)Eurostat. Istraživanje o uporabi IKT-a u kućanstvima i među pojedincima [[isoc i, ci in h](#)], 2019.
- (89)[Komunikacija Komisije „Digitalni kompas do 2030.:evropski pristup za digitalno desetljeće”](#), COM(2021) 118 final
- (90)[Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije](#), 2011/93/EU; [Okvirna odluka o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije](#), 2008/913/PUP ; [Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama](#), 2018/1808/EU ; [Uredba o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka](#), 2016/679/EU ; [Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi](#), 2005/29/EZ ; [Komunikacija „Suzbijanje dezinformacija na internetu:evropski pristup](#), COM(2018) 236 [Evropska strategija za bolji internet za djecu](#), COM(2012) 196.
- (91)[Komisijin Prijedlog uredbe o jedinstvenom tržištu za digitalne usluge \(Akt o digitalnim uslugama\)](#), COM(2020) 825 final
- (92)Kodeks dobre prakse u suzbijanju dezinformacija uključuje niz obaveza koje su preuzele glavne internetske platforme i trgovinske organizacije koje predstavljaju industriju oglašavanja i oglašivače kako bi ograničile učinak dezinformacija na internetu. Od potpisnika Kodeksa tražit će se da ojačaju Kodeks u skladu sa smjernicama koje će Komisija izdati u proljeće 2021.
- (93)[Akcijski plan za digitalno obrazovanje 2021.–2027.](#), COM(2020) 624.
- (94)[Opšta napomena br. 25 \(2021.\) o pravima djece u odnosu na digitalno okruženje](#), Odbor UN-a za prava djeteta
- (95)[Obećanje mladih za bolji internet](#)
- (96)[Poziv mladih na djelovanje](#)
- (97)[Bolji internet za djecu](#)
- (98)[Najavljeno u Komunikaciji o uspostavi evropskog prostora obrazovanja do 2025.](#) COM(2020) 625 final
- (99)[Program Erasmus+](#)
- (100)[Nacrt političkih smjernica o umjetnoj inteligenciji za djecu](#), UNICEF, 2020.
- (101) [Nadovezujući se na predstojeći prijedlog niza digitalnih načela najavljenih u Komunikaciji „Digitalno desetljeće”](#)
- (102)[Usklađene evropske norme, Zahtjev za pristupačnost proizvoda i usluga IKT-a](#), ETSI, 2018.
- (103)[Direktiva o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga](#), 2019/882/EU
- (104)[Okvir digitalnih kompetencija 2.0](#), Znanstveni centar EU-a, Evropska komisija
- (105)[Djeca pogođena oružanim sukobima, 1990.–2019.](#), Mirovni istraživački institut u Oslu, Trendovi u sukobima, 2020.

- [\(106\)Međuagencijska mreža za obrazovanje u izvanrednim situacijama](#) , 2020.
- [\(107\)Djeca:povećavanje stope preživljavanja i dobrobiti](#), Svjetska zdravstvena organizacija, 2019
- [\(108\)Sažetak politike:Obrazovanje tijekom pandemije bolesti COVID-19 i nakon nje](#) , Ujedinjeni narodi, avgust 2020.
- [\(109\)Zajednička komunikacija o Akcijskom planu EU-a za ljudska prava i demokratiju za razdoblje 2020.–2024.](#) , (JOIN/2020/5 final)
- [\(110\)Smjernice za promicanje i zaštitu prava djeteta](#) , 2017.
- [\(111\)Smjernice EU-a o djeci u oružanim sukobima,2008.](#)
- [\(112\)Akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost u vanjskom djelovanju](#) (2021.–2025.)
- [\(113\)Priručnik o pravima djeteta.Uključivanje prava djeteta u razvojnu saradnju](#)
- [\(114\)Globalne procjene dječjeg rada](#) , Međunarodna organizacija rada, 2017.
- [\(115\)Međunarodna organizacija rada](#)
- [\(116\)Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokratiju za razdoblje 2020.–2024.](#) , op.cit.
- [\(117\)Vidjeti Prilog 2.](#)
- [\(118\)Obzor Evropa](#)
- [\(119\)Neformalna stručna skupina za prava djeteta](#) , Evropska komisija
- [\(120\)Komunikacija o zaštiti djece migranata,COM\(2017\) 211 final](#) [Komunikacija: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020.–2025.](#), COM(2020) 152 final; [Komunikacija o strateškom okviru EU-a za jednakost, uključivanje i učestvovanje Roma](#), COM(2020) 620 final i [Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma](#) (2021/C 93/01) ; [Komunikacija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020.–2025.](#),COM(2020) 698 final , [Akcijski plan za integraciju i uključivanje 2021.–2027.](#),COM(2020) 758 final, i [Strategija o pravima osoba s invaliditetom](#); [Komunikacija o planu EU-a za borbu protiv rasizma za razdoblje 2020.–2025.](#) COM(2020) 565 final i [predstojećoj strategiji za borbu protiv antisemitizma, planiranoj za 2021.](#); [Izveštaj o građanstvu EU-a iz 2020. Jačanje položaja građana i zaštita njihovih prava](#), COM(2020) 730 final, [Strategija EU-a za prava žrtava \(2020.–2025.\)](#) , COM(2020) 258, [Strategija EU-a za učinkovitiju borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece](#) , COM(2020) 607
- [\(121\) Preporuka Komisije Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti](#) (2013/112/EU) [Evropski stup socijalnih prava](#); [Akcijski plan za provedbu evropskog stupa socijalnih prava](#), COM(2021) 102 final [Prijedlog preporuke Vijeća o uspostavi evropskog jamstva za djecu](#), COM(2021) 137; [Komunikacija o uspostavi evropskog prostora obrazovanja do 2025.](#) (COM(2020) 625 final);i [Akcijski plan za digitalno obrazovanje 2021.–2027.](#) , COM(2020) 624.
- [\(122\)Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020.–2024.](#), JOIN(2020) 5 final.
- [\(123\)Makroregionalna strategija](#) , Evropska komisija
- [\(124\)Odbor UN-a za prava djeteta](#) , zaključna zapažanja
- [\(125\)Odbor UN-a za prava osoba s invaliditetom](#), zaključna zapažanja

EVROPSKA KOMISIJA

Bruxelles, 24.3.2021.

COM(2021) 142 final

PRILOG

KOMUNIKACIJI KOMISIJE EVROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EVROPSKOM
GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA

Strategija EU-a o pravima djeteta

Prava djeteta – okvir EU-a i međunarodni okviri

U ovom Prilogu detaljno su opisana relevantna prava sadržana u Povelji EU-a o osnovnim pravima, Konvenciji UN-a o pravima djeteta te UN-ovim ciljevima održivog razvoja koja se štite i promovišu u okviru Strategije EU-a o pravima djeteta.

Strategija EU-a o pravima djeteta	Povelja Evropske unije o osnovnim pravima 1	Konvencija UN-a o pravima djeteta 2	UN-ovi ciljevi održivog razvoja do 2030.
Uvod	<p>Član 24.: prava djeteta</p> <p>Član 24. stav 2.: najbolji interesi djeteta</p> <p>Član 24. stav 1.: pravo djeteta na zaštitu i brigu</p> <p>Član 20.: jednakost pred zakonom</p> <p>Član 21.: nediskriminacija</p> <p>Član 23.: ravnopravnost žena i muškaraca</p> <p>Član 26.: integracija osoba s invaliditetom</p> <p>Član 2.: pravo na život</p>	<p>Član 1.: definicija djeteta</p> <p>Opšta načela:</p> <p>·Član 2.: nediskriminacija</p> <p>·Član 3.: najbolji interesi djeteta</p> <p>·Član 6.: pravo na život, opstanak i razvoj</p> <p>Član 23.: djeca s teškoćama u razvoju i mjere kojima se jamče njihovo dostojanstvo, samostalnost i aktivno sudjelovanje u zajednici osiguravanjem pristupa svim vrstama usluga, prevoza i ustanova, a posebno obrazovnim i kulturnim aktivnostima</p> <p>Član 7. UNCRPD-a: djeca s teškoćama u razvoju</p> <p>Član 30.: djeca koja pripadaju manjini ili su starosjedilačkog porijekla</p> <p>Opšte mjere provedbe</p>	<p>Cilj održivog razvoja br. 10: Smanjenje nejednakosti</p> <p>Cilj 10.3.: osigurati jednake mogućnosti i smanjiti nejednakosti ishoda, među ostalim eliminacijom diskriminirajućih zakona, politika i praksi te promicanjem odgovarajućeg zakonodavstva, politika i djelovanja u tom pogledu</p> <p>Cilj 10.2.: osnažiti i promovisati društveno, gospodarsko i političko uključivanje za sve, bez obzira na dob, pol, invaliditet, rasu, etničku pripadnost, porijeklo, vjeroispovijest ili gospodarski ili drugi status</p> <p>Cilj održivog razvoja br. 5: Rodna ravnopravnost</p> <p>Cilj 5.1.: iskorijeniti sve oblike diskriminacije žena i djevojčica u cijelom svijetu</p> <p>Cilj 5.c: donijeti i ojačati kvalitetne politike i primjenjivo zakonodavstvo za promicanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica na svim razinama</p> <p>Cilj održivog razvoja br. 17: Partnerstva za ciljeve održivog</p>

		<p>·Član 4.: provedba Konvencije</p> <p>·Član 4.: međunarodna saradnja</p> <p>·Članak 44. stavak 6.: dostupnost izvješća o Konvenciji javnosti</p>	<p>razvoja</p> <p>Cilj 17.2.: ispuniti sve obaveze u okviru razvojne pomoći</p> <p>Cilj 17.3.: mobilizirati financijska sredstva za zemlje u razvoju</p>
Učestvovanje djece u političkom i demokratskom životu	<p>Član 24. stav 1.: pravo djeteta na izražavanje mišljenja</p> <p>Član 10.: sloboda mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti</p> <p>Član 12.: sloboda okupljanja i udruživanja</p> <p>Član 22.: kulturna, vjerska i jezična raznolikost</p>	<p>Član 12.: poštovanje djetetovog mišljenja</p> <p>Član 7. stav 3. UNCRPD-a: pravo djece s teškoćama u razvoju da izraze svoje stavove</p> <p>Član 13.: sloboda izražavanja i pravo na traženje, primanje i širenje informacija</p> <p>Član 14.: sloboda mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti</p> <p>Član 15.: sloboda udruživanja i mirnog okupljanja</p> <p>Član 42.: upoznatost s pravima</p>	<p>Cilj održivog razvoja br. 16: Mir, pravda i snažne institucije</p> <p>Cilj 16.7.: osigurati djelotvorno, uključivo, participativno i reprezentativno donošenje odluka na svim nivoima</p> <p>Cilj 16.10.: omogućiti javni pristup informacijama (...) u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim sporazumima</p> <p>Cilj održivog razvoja br. 4: Kvalitetno obrazovanje</p> <p>Cilj 4.7.: osigurati da svi učenici steknu znanje i vještine potrebne za promovisanje održivog razvoja, među ostalim obrazovanjem za održivi razvoj i održiv način života, ljudska prava, rodnu ravnopravnost, promovisanje kulture mira i nenasilja, pripadnost globalnoj zajednici te poštovanje kulturne raznolikosti i doprinosa kulture održivom razvoju</p>
Socioekonomsko uključivanje	<p>Član 7.: poštovanje privatnog i porodičnog života</p> <p>Član 9.: pravo na stupanje u brak i pravo na osnivanje</p>	<p>Član 5.: porodično okruženje i roditeljsko usmjeravanje u skladu s razvojnim sposobnostima djeteta</p> <p>Član 18.: zajednička</p>	<p>Cilj održivog razvoja br. 1: Iskorjenjivanje siromaštva</p> <p>Cilj 1.1.: iskorijeniti ekstremno siromaštvo ljudi u cijelom svijetu, koje je trenutačno definisano kao život s manje od</p>

	<p>porodice (u odnosu na roditelje)</p> <p>Član 24. stav 3.: pravo djeteta na održavanje redovitog osobnog odnosa i izravnog kontakta s oboma roditeljima</p> <p>Član 33.: zaštita obiteljskog i profesionalnog života</p> <p>Član 34.: socijalna sigurnost i socijalna pomoć</p> <p>Članak 32.: zaštita mladih pri radu</p> <p>Član 36.: pristup službama od opšteg gospodarskog interesa</p> <p>Član 38.: zaštita potrošača</p>	<p>roditeljska odgovornost, pomoć roditeljima i pružanje usluga staranja o djeci</p> <p>Član 23. UNCPRD-a: poštivanje doma i obitelji</p> <p>Član 26. i član 18. stav 3.: socijalna sigurnost te službe i ustanove za staranje o djeci</p> <p>Član 27. Stav od 1. do 3.: životni standard i preduzete mjere, uključujući materijalnu pomoć i programe podrške u pogledu prehrane, odijevanja i smještaja, kako bi se osigurao fizički, duševni, duhovni, moralni i društveni razvoj djece te smanjili siromaštvo i nejednakost</p> <p>Djeca na ulici</p>	<p>1,25 USD dnevno</p> <p>Cilj 1.2.: smanjiti za najmanje polovinu udio muškaraca, žena i djece svih dobi koji žive u siromaštvu u svim njegovim oblicima u skladu s nacionalnim definicijama</p> <p>Cilj 1.3.: provesti prikladne nacionalne sisteme i mjere socijalne zaštite za sve, uključujući minimalne razine, i do 2030. godine znatno obuhvatiti siromašne i ranjive osobe</p> <p>Cilj 1.5.: povećati otpornost siromašnih osoba i osoba u ranjivom položaju te smanjiti njihovu izloženost i ranjivost u odnosu na ekstremne vremenske uslove te druge gospodarske i društvene šokove ili ekološke katastrofe</p> <p>Cilj održivog razvoja br. 7: Energija</p> <p>Cilj 7.1.: osigurati univerzalan pristup cjenovno pristupačnim, pouzdanim i suvremenim energetske uslugama</p> <p>Cilj održivog razvoja br. 11: Održivi gradovi</p> <p>Cilj 11.1.: osigurati pristup prikladnom, sigurnom i cjenovno pristupačnom stanovanju i osnovnim uslugama za sve te sanaciju sirotinjskih četvrti</p> <p>Cilj 11.2.: omogućiti svima pristup sigurnim, povoljnim,</p>
--	---	--	--

			<p>pristupačnim i održivim sistemima prevoza te poboljšati cestovni prevoz, prvenstveno širenjem mreže javnog prevoza, posebno vodeći računa o potrebama ranjivih skupina, (...) djece (...)</p> <p>Cilj 11.7.: do 2030. omogućiti univerzalan pristup sigurnim, uključivim i pristupačnim zelenim i javnim površinama, posebno ženama i djeci (...)</p> <p>Cilj 8.b: do 2020. izraditi i operacionalizirati globalnu strategiju za zapošljavanje mladih</p>
Zdravlje	<p>Član 3.: pravo na integritet osobe</p> <p>Član 35.: zdravstvena zaštita</p> <p>Član 37.: zaštita okoliša</p>	<p>Član 6 stav 2.: opstanak i razvoj</p> <p>Član 24.: zdravlje i zdravstvene usluge, posebno primarna zdravstvena zaštita</p> <p>Član 33.: rad na rješavanju najčešćih zdravstvenih problema, promovisanju fizičkog i duševnog zdravlja i dobiti djece te spriječavanju i suzbijanju zaraznih i nezaraznih bolesti</p> <p>Član 33.: prava adolescenata na reproduktivno zdravlje i mjere za promicanje zdravog načina života</p> <p>Član 33.: mjere za zaštitu djece od zlouporabe opojnih</p>	<p>Cilj održivog razvoja br. 2: Iskorjenjivanje gladi</p> <p>Cilj 2.1.: iskorijeniti glad i svim ljudima osigurati pristup dovoljnim količinama sigurne i hranjive hrane tokom cijele godine, pogotovo siromašnima i osobama u ranjivom položaju, uključujući dojenčad</p> <p>Cilj 2.2.: iskorijeniti sve oblike pothranjenosti i do 2025. ostvariti međunarodno dogovorene ciljeve zaustavljanja zaostajanja u razvoju i gubitka na težini djece mlađe od pet godina te raditi na ispunjenju prehrambenih potreba adolescentica, trudnica i dojilja</p> <p>Cilj održivog razvoja br. 3: Zdrav život</p> <p>Cilj 3.1.: smanjiti globalnu stopu smrtnosti roditelja na manje od 70 na 100 000 živorođene</p>

		droga	<p>djece</p> <p>Cilj 3.2.: iskorijeniti smrtno slučajevne novorođenčadi i djece mlađe od pet godina koji se mogu spriječiti, pri čemu sve zemlje nastoje smanjiti neonatalnu smrtnost do barem 12 na 1 000 živorođene djece i smrtnost djece mlađe od pet godina do barem 25 na 1 000 živorođene djece</p> <p>Cilj 3.7.: osigurati univerzalan pristup uslugama povezanim sa spolnom i reproduktivnom zdravstvenom skrbi, među ostalim za planiranje porodice, informiranje i obrazovanje te uključivanje reproduktivnog zdravlja u nacionalne strategije i programe</p> <p>Cilj 3.8.: postići univerzalno zdravstveno osiguranje (...) pristup kvalitetnim osnovnim zdravstvenim uslugama i pristup sigurnim, djelotvornim, kvalitetnim i cjenovno pristupačnim osnovnim lijekovima i vakcinama za sve</p> <p>Cilj održivog razvoja br. 5: Rodna ravnopravnost</p> <p>Cilj 5.6.: osigurati univerzalan pristup spolnom i reproduktivnom zdravlju i reproduktivnim pravima, kako je usuglašeno u skladu s Programom djelovanja Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju i Pekinškom platformom za djelovanje te zaključnim dokumentima revizijskih</p>
--	--	-------	---

			<p>konferencija</p> <p>Cilj održivog razvoja br. 6: Čista voda i sanitarni uvjeti</p> <p>Cilj 6.1.: postići univerzalan i pravedan pristup sigurnoj i cjenovno pristupačnoj pitkoj vodi za sve</p> <p>Cilj 6.2.: ostvariti pristup odgovarajućim i pravednim sanitarnim i higijenskim uvjetima za sve te iskorijeniti vršenje nužde na otvorenom, posebno vodeći računa o potrebama žena, djevojčica i osoba u ranjivom položaju</p> <p>Cilj 6.b: poduprijeti i ojačati učestvovanje lokalnih zajednica radi boljeg upravljanja vodom i sanitarnom infrastrukturom</p> <p>Cilj održivog razvoja br. 13: Klimatske promjene</p> <p>Cilj 13.3.: unaprijediti obrazovanje, informisanje javnosti te ljudske i institucionalne kapacitete za ublažavanje klimatskih promjena, prilagodbu njima i smanjenje njihovih učinaka te rano upozoravanje</p> <p>Cilj 13.b: promovisati mehanizme jačanja kapaciteta za učinkovito planiranje i upravljanje u području klimatskih promjena u najmanje razvijenim zemljama i malim otočnim zemljama u razvoju, s posebnim naglaskom na ženama, mladima te lokalnim i marginaliziranim zajednicama</p>
--	--	--	---

<p>Obrazovanje</p>	<p>Članak 14.: pravo na obrazovanje</p>	<p>Član 28.: pravo na obrazovanje, uključujući strukovno osposobljavanje i usmjeravanje</p> <p>Član 29.: ciljevi obrazovanja, među ostalim u odnosu na kvalitetu obrazovanja</p> <p>Član 30.: kulturna prava djece koja pripadaju manjini ili su starosjedilačkog porijekla;</p> <p>obrazovanje o ljudskim pravima i građanski odgoj</p> <p>Član 24. UNCPRD-a: obrazovanje</p> <p>Član 31.: odmor, igra, slobodno vrijeme, razonoda te kulturne i umjetničke aktivnosti</p>	<p>Cilj održivog razvoja br. 4: Kvalitetno obrazovanje</p> <p>Cilj 4.1.: osigurati da sve djevojčice i dječaci završe besplatno, pravedno i kvalitetno osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje kojim će steći relevantna i korisna znanja</p> <p>Cilj 4.2.: omogućiti svim djevojčicama i dječacima kvalitetan razvoj, staranje i predškolsko obrazovanje u ranom djetinjstvu radi pripreme za osnovnoškolsko obrazovanje</p> <p>Cilj 4.4.: znatno povećati broj mladih i odraslih koji posjeduju relevantne vještine, uključujući tehničke i strukovne vještine, za potrebe zapošljavanja, dostojanstvenih radnih mjesta i poduzetništva</p> <p>Cilj 4.5.: ukloniti rodne razlike u području obrazovanja i osigurati jednak pristup svim razinama obrazovanja i strukovnog osposobljavanja za ranjive skupine, uključujući osobe s invaliditetom, autohtone narode i djecu u ranjivom položaju</p> <p>Cilj 4.6.: osigurati da svi mladi (...) steknu pismenost i matematičku pismenost</p> <p>Cilj 4.a: izgraditi i unaprijediti obrazovne objekte koji su prilagođeni djeci i osobama s invaliditetom i koji ispunjavaju</p>
--------------------	---	---	--

			<p>zahtjeve rodne ravnopravnosti te omogućuju sigurnu, nenasilnu, uključivu i djelotvornu obrazovnu okolinu za sve</p> <p>Cilj održivog razvoja br. 8: Dostojanstven rad i gospodarski rast</p> <p>Cilj 8.5.: postići punu i produktivnu zaposlenost i dostojanstven rad za sve žene i muškarce, uključujući mlade i osobe s invaliditetom, te jednaku plaću za rad jednake vrijednosti</p> <p>Cilj 8.6.: do 2020. znatno smanjiti udio mladih koji ne rade, nisu u sistemu redovnog obrazovanja te nisu u sistemu obrazovanja odraslih</p>
Borba protiv nasilja nad djecom i zaštita djece	<p>Član 1.: ljudsko dostojanstvo</p> <p>Član 3.: pravo na integritet osobe</p> <p>Član 24 stav 1.: pravo djeteta na zaštitu i staranje</p> <p>Član 4.: zabrana mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne</p> <p>Član 5.: zabrana ropstva i prisilnog rada</p> <p>Član 32 stav 1.: zabrana rada djece</p>	<p>Član 19.: zlostavljanje i zanemarivanje</p> <p>Član 9.: odvajanje od roditelja</p> <p>Član 20.: djeca kojoj je uskraćena porodična sredina</p> <p>Član 25.: povremena provjera zbrinjavanja</p> <p>Član 24 stav 3.: mjere za zabranu i ukidanje svih</p> <p>oblika štetnih praksi, uključujući, ali ne ograničavajući se na genitalno sakaćenje žena te rane i prisilne</p>	<p>Cilj održivog razvoja br. 16: Mir, pravda i snažne institucije</p> <p>Cilj 16.2.: iskorijeniti zlostavljanje, iskorištavanje, trgovinu i sve oblike nasilja nad djecom i mučenja djece</p> <p>Cilj održivog razvoja br. 5: Rodna ravnopravnost</p> <p>Cilj 5.2.: iskorijeniti sve oblike nasilja nad svim ženama i djevojčicama u javnoj i privatnoj sferi, uključujući trgovinu te seksualno iskorištavanje i druge oblike iskorištavanja</p> <p>Cilj 5.3.: iskorijeniti sve štetne prakse, kao što su brak s djetetom, rani i prisilni brak te</p>

		<p>brakove</p> <p>Član 34.: seksualno iskorištavanje i seksualno zlostavljanje</p> <p>Član 37. točka (a) i članak 28. stavak 2.: pravo djeteta da ne bude podvrgnuto mučenju ili drugom okrutnom, nečovječnom ili ponižavajućem postupku ili kazni, uključujući fizičko kažnjavanje</p> <p>Član 39.: mjere za promicanje fizičkog i duševnog oporavka i ponovne integracije u društvo djece koja su žrtve</p> <p>dostupnost telefonskih linija za pomoć djeci</p> <p>Član 22.: djeca izvan svoje zemlje porijekla koja traže izbjeglički status, djeca bez pratnje koja traže azil, interno raseljena djeca, djeca migranti i djeca pogođena migracijama</p> <p>Izrabljivana djeca i mjere za njihov fizički i duševni oporavak i ponovnu integraciju u društvo:</p> <p>Član 32.: ekonomsko iskorištavanje, uključujući dječji rad s</p>	<p>genitalno sakaćenje žena</p> <p>Cilj 8.7.: preduzeti neposredne i djelotvorne mjere za iskorjenjivanje prisilnog rada, ukidanje modernog ropstva i trgovine ljudima i osiguravanje zabrane i ukidanja najtežih oblika dječjeg rada, uključujući novaćenje i iskorištavanje djece vojnika, te do 2025. ukinuti sve oblike dječjeg rada</p>
--	--	--	--

		<p>posebnim naglaskom na primjenjivoj najnižoj dobi</p> <p>·Član 33.: iskorištavanje djece u nezakonitoj proizvodnji opojnih droga i psihotropnih sredstava te trgovini njima</p> <p>·Član 34.: seksualno iskorištavanje i seksualno zlostavljanje</p> <p>·Član 35.: prodaja, trgovina i otmica</p> <p>·Član 36.: drugi oblici iskorištavanja</p> <p>·Djeca žrtve i svjedoci krivičnih djela:</p> <p>Član 39.: fizički i duševni oporavak i ponovna integracija u društvo</p> <p>Aktivnosti osposobljavanja osmišljene za sve stručnjake (...) u području maloljetničkog pravosuđa, uključujući Smjernice o pravosuđu u stvarima koje uključuju djecu žrtve i svjedoke krivičnih djela</p> <p>·Član 38.: djeca u oružanim sukobima</p> <p>Daljnje postupanje u vezi s fakultativnim</p>	
--	--	---	--

		<p>protokolima uz Konvenciju o pravima djeteta: prvim, o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji te drugim, o uključivanju djece u oružane sukobe</p> <p>Član 16. UNCRPD-a: sloboda od izrabljivanja, nasilja i zlostavljanja</p>	
Pravosuđe prilagođeno djeci	<p>Član 24 stav 1.: pravo djeteta na izražavanje mišljenja</p> <p>Član 24 stav 3.: pravo djeteta na održavanje redovnog osobnog odnosa i izravnog kontakta s oboma roditeljima</p> <p>Član 6.: pravo na slobodu i sigurnost</p> <p>Član 18.: pravo na azil</p> <p>Član 19.: zaštita u slučaju udaljavanja, protjerivanja ili izručenja</p> <p>Član 43.: Evropski ombudsman</p> <p>Član 45.: sloboda kretanja i boravka</p> <p>Član 46.:</p>	<p>Član 7.: upis u matičnu knjigu rođenih, ime i državljanstvo</p> <p>Član 8.: očuvanje identiteta</p> <p>Član 9.: odvajanje od roditelja</p> <p>Članak 10.: spajanje obitelji</p> <p>Članak 11.: nezakonito prebacivanje i zadržavanje</p> <p>Mjere za osiguravanje zaštite djece čiji su roditelji u zatvoru i djece koja žive u zatvoru sa svojim majkama</p> <p>Član 27. stav 4.: sredstva za uzdržavanje djeteta</p> <p>Član 21.: posvojenje (unutar države i međudržavno)</p> <p>Član 23. UNCRPD-a:</p>	<p>Cilj održivog razvoja br. 16: Mir, pravda i snažne institucije</p> <p>Cilj 16.3.: promicati vladavinu prava na nacionalnoj i međunarodnoj razini i osigurati jednak pristup pravosuđu za sve</p> <p>Cilj 16.9.: osigurati pravni identitet za sve, uključujući upis u matičnu knjigu rođenih</p> <p>Cilj 16.10.: (...) zaštititi temeljne slobode u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim sporazumima</p> <p>Cilj održivog razvoja br. 10: Smanjenje nejednakosti</p> <p>Cilj 10.7.: olakšati uredne, sigurne, zakonite i odgovorne migracije i mobilnost ljudi, među ostalim planiranjem i dobrim upravljanjem migracijskim politikama</p>

	<p>diplomatska i konzularna zaštita</p> <p>Član 47.: pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje</p> <p>Član 48.: pretpostavka nedužnosti i pravo na obranu</p> <p>Član 49.: načela zakonitosti i razmjernosti krivičnih djela i kazni</p>	<p>poštivanje doma i obitelji</p> <p>Djeca u sukobu sa zakonom, djeca žrtve i svjedoci krivičnih djela i maloljetničko pravosuđe:</p> <p>·Član 40.: maloljetničko sudstvo, postojanje specijaliziranih i odvojenih sudova i primjenjiva najniža dob za krivičnu odgovornost</p> <p>·Član 37. točke od (b) do (d): djeca kojoj je oduzeta sloboda i mjere kojima se osigurava da se svako uhićenje, pritvaranje ili zatvaranje djeteta koristi kao krajnja mjera i na najkraće moguće vrijeme te da se neodgodivo pruži pravna i druga pomoć</p> <p>·Član 37. točka (a): izricanje kazne djeci, posebno zabrana smrtna kazne i kazne doživotnog zatvora te postojanje alternativnih kazni na temelju rehabilitacijskog pristupa</p> <p>·Član 39.: fizički i duševni oporavak i ponovna integracija u društvo</p>	
Digitalno i	Član 8.: zaštita	Član 16.: zaštita	Cilj održivog razvoja br. 9:

informacijsko društvo	osobnih podataka Članak 11.: sloboda izražavanja i informiranja	privatnosti i ugleda Član 17.: pristup informacijama iz različitih izvora i zaštita od materijala koji su štetni za dobrobit djeteta	Otporna infrastruktura/inovacije Cilj 9.c: znatno povećati pristup informacijskim i komunikacijskim tehnologijama te nastojati omogućiti univerzalan i cjenovno pristupačan pristup internetu u najmanje razvijenim zemljama do 2020.
Globalna dimenzija	Navedena prava sadržana u Povelji EU-a o osnovnim pravima, Konvenciji UN-a o pravima djeteta i UN-ovim ciljevima održivog razvoja relevantna su i za sve mjere obuhvaćene u dijelu Strategije o globalnoj dimenziji.		

(1) Povelja Evropske unije o osnovnim pravima primjenjuje se na države članice samo kada provode pravo Evropske unije.

(2) EU je potpisnik Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom (UNCPRD). Relevantni članci te Konvencije također su navedeni u ovom stupcu.

EUROPSKA KOMISIJA

Bruxelles, 24.3.2021.

COM(2021) 142 final

PRILOG

KOMUNIKACIJI KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA

Strategija EU-a o pravima djeteta

Pravna stečevina EU-a i dokumenti politike o pravima djeteta

Ovaj dokument sadržava popis najrelevantnijih 1 pravnih i političkih instrumenata EU-a za prava djeteta.

Razvrstani su u skladu s tematskim odjeljcima strategije EU-a o pravima djeteta.

Svi nazivi pravnih i političkih instrumenata imaju internetske poveznice.

Primarno pravo

[Ugovor o Europskoj uniji \(2016/C 202/01\)](#) – posebno član 3. stav 3. i 5.

[Ugovor o funkcioniranju Europske unije \(2016/C 202/01\)](#)

[Povelja EU-a osnovnim pravima \(2016/C 202/02\)](#) – posebno član 24. o pravima djeteta, kao i članak 7. o pravu na porodični život, član 14. o pravu na obrazovanje, član 32. o zabrani rada djece i zaštiti mladih pri radu te član 33. oporodičnom i profesionalnom životu.

Dokumenti politike o pravima djeteta

Političke smjernice za Evropsku komisiju 2019.–2024. „Ambicioznija Unija: Moj plan za Evropu” predsjednice Ursule von der Leyen, srpanj 2019.

[Rezolucija Evropskog parlamenta o pravima djece povodom 30. godišnjice Konvencije UN-a o pravima djeteta \(2019/2876\(RSP\)\)](#)

[Rezolucija Evropskog parlamenta od 11. ožujka 2021. o pravima djece u pogledu strategije EU-a o pravima djeteta \(2021/2523\(RSP\)\)](#)

Prethodne strategije o pravima djeteta

[Komunikacija Komisije „Prema strategiji EU-a o pravima djeteta” \(COM\(2006\) 367 final\)](#)

[Komunikacija Komisije „Program EU-a za prava djeteta” \(COM\(2011\) 60 final\)](#)

Horizontalni instrumenti, uključujući one koji utiču na različite skupine djece

·Socijalna uključenost

[Preporuka Komisije o evropskom stupu socijalnih prava \(2017/761/EU\)](#)

·Rasno ili etničko porijeklo, uključujući romsko

[Direktiva Vijeća o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko porijeklo \(2000/43/EZ\)](#)

[Okvirna odluka Vijeća o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima \(2008/913/PUP\)](#)

[Komunikacija Komisije „Unija ravnopravnosti: Akcijski plan EU-a za antirasizam za razdoblje 2020.–2025.” \(COM\(2020\) 565 final\)](#)

[Komunikacija Komisije „Unija ravnopravnosti: strateški okvir EU-a za jednakost, uključivanje i učestvovanje Roma” \(COM\(2020\) 620 final\)](#)

[Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i učestvovanju Roma \(2021/C 93/01\)](#)

Invaliditet

[Odluka Vijeća o sklapanju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom od strane Evropske zajednice \(2010/48/EZ\)](#)

[Direktiva o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga \(2019/882/EU\)](#)

Unija ravnopravnosti: Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030. (COM(2021) 101 final)

·LGBTIQ

[Komunikacija Komisije „Unija ravnopravnosti: Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020.–2025.” \(COM\(2020\) 698 final\)](#)

·Rodna ravnopravnost

[Komunikacija Komisije „Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020.–2025.” \(COM\(2020\) 152 final\)](#)

·Zaštita i integracija migranata

[Komunikacija Komisije „Zaštita djece migranata” \(COM\(2017\) 211 final\)](#)

[Komunikacija Komisije „Akcijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021.–2027.” \(COM\(2020\) 758 final\)](#)

·Mladi

[Rezolucija Vijeća o okviru za evropsku saradnju u području mladih: strategija Evropske unije za mlade za razdoblje 2019.–2027. \(2018/C 456/01\)](#)

1. Učestvovanje u političkom i demokratskom životu: EU koji potiče djecu da budu aktivni građani i članovi demokratskih društava

[Komunikacija Komisije „Izvešće o vladavini prava za 2020.: Stanje vladavine prava u Evropskoj uniji” \(COM\(2020\) 580 final\)](#)

[Komunikacija Komisije o akcijskom planu za evropsku demokraciju \(COM\(2020\) 790 final\)](#)

[Komunikacija Komisije „Strategija za jačanje primjene Povelje o temeljnim pravima u EU-u” \(COM\(2020\) 711 final\)](#)

2. Socioekonomsko uključivanje, zdravlje i obrazovanje: EU koji se bori protiv siromaštva djece te promoviše društva i zdravstvene i obrazovne sisteme koji su uključivi i prilagođeni djeci

2.1. Socijalno uključivanje

2.1.1. Horizontalni instrumenti

Preporuka Komisije „Ulaganje u djecu: prekidanje začaranog kruga djece u nepovoljnom položaju” (2013/112/EU)

[Komunikacija Komisije o uspostavi evropskog stupa socijalnih prava \(COM\(2017\) 250 final\)](#)

[Preporuka Komisije o evropskom stupu socijalnih prava \(2017/761/EU\)](#)

[Međuinstitucijski proglas o evropskom stupu socijalnih prava \(2017/C 428/09\)](#)

[Aksijski plan za provedbu evropskog stupa socijalnih prava \(COM\(2021\) 102 final\)](#)

2.1.2. Porodični život

[Direktiva Vijeća o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje \(92/85/EZ\)](#)

Preporuka Vijeća o staranju za djecu (92/241/EEZ)

[Direktiva Vijeća o provedbi revidiranog Okvirnog sporazuma o roditeljskom dopustu koji su sklopili BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP i ETUC te o stavljanju izvan snage Direktive 96/34/EZ \(2010/18/EU\)](#)

[Direktiva o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja staranja i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2010/18/EU \(2019/1158/EU\)](#)

2.1.3. Mladi na radnom mjestu

[Direktiva o zaštiti mladih ljudi na radu \(94/33/EZ\)](#)

[Direktiva o minimalnim standardima za sankcije i mjere za poslodavce državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom \(2009/52/EZ\)](#)

[Direktiva Vijeća o provedbi Sporazuma o provedbi Konvencije o radu u ribolovu iz 2007. Međunarodne organizacije rada sklopljenog 21. svibnja 2012. između Općeg udruženja poljoprivrednih zadruga u Europskoj uniji \(COGECA\), Europskog saveza transportnih radnika \(ETF\) i Udruženja nacionalnih organizacija ribolovnih poduzeća u Europskoj uniji \(Europêche\) \(2017/159/EU\)](#)

2.2.Obrazovanje

2.2.1.Obrazovanje

Preporuka Vijeća o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja (2011/C 191/01)

[Preporuka Vijeća o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje \(2018/C 189/01\)](#)

[Preporuka Vijeća o promicanju zajedničkih vrijednosti, uključivog obrazovanja i evropske dimenzije poučavanja \(2018/C 195/01\)](#)

[Preporuka Vijeća o sveobuhvatnom pristupu poučavanju i učenju jezika \(2019/C 189/03\)](#)

[Komunikacija Komisije o uspostavi evropskog prostora obrazovanja do 2025. \(COM\(2020\) 625 final\)](#)

[Rezolucija Vijeća o strateškom okviru za evropsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru evropskog prostora obrazovanja i šire \(2021.–2030.\) \(2021/C 66/01\)](#)

2.2.2.Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Komunikacija Komisije o ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju: pružanje najboljeg mogućeg početka svoj našoj djeci za svijet budućnosti (COM(2011) 66 final)

[Preporuka Vijeća o visokokvalitetnim sistemima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja \(2019/C 189/02\)](#)

2.2.3.Slobodno vrijeme

[Direktiva o sigurnosti igračaka \(2009/48/EZ\)](#)

2.3.Stanovanje

[Preporuka Komisije o energetsom siromaštvu \(2020/1563/EU\)](#)

2.4.Zdravlje

2.4.1.Bolesti i prevencija

[Preporuka Vijeća o pojačanoj saradnji u borbi protiv bolesti koje se mogu spriječiti cijepljenjem \(2018/C 466/01\)](#)

Komunikacija „Evropski plan za borbu protiv raka” (COM(2021) 44 final)

[Komunikacija „Farmaceutska strategija za Evropu” \(COM\(2020\) 761 final\)](#)

2.4.2.Prehrana

[Direktiva Komisije o prerađenoj hrani na bazi žitarica i hrani za dojenčad i malu djecu \(2006/125/EZ\)](#)

[Uredba o prehrambenim i zdravstvenim tvrdnjama koje se navode na hrani \(1924/2006/EZ\)](#)

[Uredba o informiranju potrošača o hrani \(1169/2011/EU\)](#)

[Uredba o hrani za dojenčad i malu djecu, hrani za posebne medicinske potrebe i zamjeni za cjelodnevnu prehranu pri redukcijskoj dijeti \(609/2013/EZ\)](#)

[Uredba o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda \(1308/2013/EU\)](#)

Uredba o utvrđivanju mjera za određivanje određenih potpora i subvencija vezanih uz zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda (1370/2013/EU)

[Akcijski plan EU-a za suzbijanje pretilosti djece za razdoblje 2014.–2020.](#)

[Uredba Komisije u pogledu najvećih dopuštenih količina tropanskih alkaloida u određenoj hrani na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu \(2016/239/EU\)](#)

[Provedbena uredba Komisije o pravilima za primjenu Uredbe \(EU\) br. 1308/2013 Evropskog vijeća i Parlamenta u pogledu potpore Unije za opskrbu voćem i povrćem, bananama te mlijekom u obrazovnim ustanovama \(2017/39/EU\)](#)

[Delegirana uredba Komisije o dopuni Uredbe \(EU\) br. 1308/2013 u pogledu potpore Unije za isporuku voća i povrća, banana i mlijeka u obrazovnim ustanovama \(2017/40/EU\)](#)

Komunikacija „Strategija ‚od polja do stola’ za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav” (COM(2020) 381 final)

2.4.3.Alkohol, duhan i droge

[Direktiva o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o oglašavanju i sponzorstvu duhanskih proizvoda \(2003/33/EZ\)](#)

[Preporuka Vijeća o sprečavanju pušenja i inicijativama za poboljšanje kontrole duhana \(2003/54/EZ\)](#)

[Komunikacija Komisije „Strategija za potporu zemljama EU-a u smanjivanju štetnog djelovanja alkohola” \(COM\(2006\) 625 final\)](#)

[Preporuka Vijeća o okolišu bez duhanskog dima \(2009/C 296/02\)](#)

[Direktiva o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duhanskih i srodnih proizvoda \(2014/40/EU\)](#)

[Provedbena odluka Komisije o produženju valjanosti Odluke 2006/502/EZ kojom se od država članica zahtijeva poduzimanje mjera kojima se osigurava stavljanje na tržište isključivo upaljača koji su sigurni za djecu i zabranjuje stavljanje na tržište upaljača-noviteta \(2016/575/EU\)](#)

2.4.4. Potrošači / sigurnost

[Direktiva o opštoj sigurnosti proizvoda \(2001/95/EZ\)](#)

[Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu \(„Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi”\) \(2005/29/EZ\)](#)

[Uredba o lijekovima za pedijatrijsku upotrebu \(1901/2006/EZ\)](#)

[Uredba o homologaciji motornih vozila s obzirom na zaštitu pješaka i ostalih nezaštićenih sudionika u cestovnom prometu, izmjeni Direktive 2007/46/EZ i stavljanju izvan snage direktiva 2003/102/EZ i 2005/66/EZ \(78/2009/EZ\)](#)

[Uredba o utvrđivanju pravila za primjenu Priloga I. Uredbi \(EZ\) br. 78/2009 o homologaciji motornih vozila s obzirom na zaštitu pješaka i ostalih nezaštićenih sudionika u cestovnom prometu \(631/2009/EZ\)](#)

[Uredba o zahtjevima za homologaciju tipa za opću sigurnost motornih vozila, njihovih prikolica i sustava, sastavnih dijelova i zasebnih tehničkih jedinica namijenjenih za takva vozila \(661/2009/EZ\)](#)

Odluka Vijeća o stajalištu Evropske unije u vezi s nacrtom pravilnika Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Evropu o sigurnosti pješaka i nacrtom pravilnika Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Evropu o izvorima svjetlosti sa svjetlećom diodom (LED) (2012/143/EU)

[Provedbena direktiva Komisije o izmjeni Direktive Vijeća 91/671/EEZ u pogledu obavezne uporabe sigurnosnih pojaseva i sustava sigurnosnog vezivanja djece u vozilima \(2014/37/EU\)](#)

[Provedbena odluka Komisije o usklađenosti europske norme EN 16281:2013 za uređaje za zaključavanje prozora i balkonskih vrata za zaštitu djece koje postavlja korisnik \(2014/358/EU\)](#)

[Preporuka Komisije o načelima za zaštitu potrošača i igrača internetskih igara na sreću te sprječavanje maloljetnika u igranju internetskih igara na sreću \(2014/478/EU\)](#)

2.4.5. Okoliš

[Komunikacija Komisije „Europski zeleni plan” \(COM\(2019\) 640 final\)](#)

3. Borba protiv nasilja nad djecom i osiguravanje zaštite djece: EU koji djeci omogućuje odrastanje bez nasilja

[Odluka Komisije o rezerviranju nacionalnog numeracijskog raspona koji počinje brojem „116” za usklađene brojeve za usklađene usluge od društvenog značaja \(2007/116/EZ\)](#), koja je naknadno izmijenjena, i [Direktiva o Evropskom zakoniku elektroničkih komunikacija \(2018/1972/EU\)](#)

[Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije \(2011/93/EU\)](#)

[Direktiva o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njihovih žrtava \(2011/36/EU\)](#)

[Komunikacija Komisije „Strategija EU-a za iskorjenjivanje trgovanja ljudima za razdoblje 2012.–2016.” \(COM\(2012\) 0286 final\)](#)

Komunikacija Komisije „Prema ukidanju genitalnog sakaćenja žena” (COM(2013) 833 final)

[Komunikacija Komisije „Izvešće o koracima poduzetima u pogledu Strategije EU-a za iskorjenjivanje trgovanja ljudima i utvrđivanju daljnjih konkretnih mjera” \(COM\(2017\) 728 final\)](#)

[Komunikacija Komisije o strategiji EU-a za sigurnosnu uniju \(COM\(2020\) 605 final\)](#)

[Komunikacija Komisije „Strategija EU-a za učinkovitiju borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece” \(COM\(2020\) 607 final\)](#)

4. Pravosuđe prilagođeno djeci: EU u kojem pravosudni sistem poštuje prava i potrebe djece

4.1. Pravosudni sistemi

[Komunikacija Komisije „Jamčenje pravde u EU-u – Europska strategija za pravosudnu izobrazbu za razdoblje 2021.–2024.” \(COM\(2020\) 713 final\)](#)

4.2. Građansko pravo

4.2.1. Roditeljska odgovornost

Odluka Vijeća o ovlašćivanju država članica da u interesu Zajednice potpišu Hašku konvenciju iz 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju, izvršenju i saradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece (2003/93/EZ)

[Uredba Vijeća o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću \(2201/2003/EZ\)](#)

[Odluka Vijeća o ovlašćivanju nekih država članica za ratifikaciju ili pristupanje, u interesu Europske zajednice, Haškoj konvenciji iz 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju, ovrsi i saradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece te o ovlašćivanju određenih država članica da daju izjave o primjeni mjerodavnih unutarnjih pravila prava Zajednice \(2008/431/EZ\)](#)

[Uredba Vijeća o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece \(2019/1111/EU\)](#)

4.2.2. Obveze uzdržavanja

[Uredba Vijeća o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te saradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja \(4/2009/EZ\)](#)

[Odluka Vijeća o odobrenju, u ime Evropske unije, Haške konvencije od 23. studenoga 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugim oblicima obiteljskog uzdržavanja \(2011/432/EU\)](#)

4.2.3. Drugi instrumenti građanskog prava

[Uredba o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju i ispravak datumâ prenošenja \(650/2012/EU\)](#)

[Direktiva o nekim aspektima mirenja u građanskim i trgovačkim stvarima \(2008/52/EZ\)](#)

[Uredba o promicanju slobodnog kretanja građana pojednostavnjenjem zahtjevâ za predočavanje određenih javnih isprava u Europskoj uniji i o izmjeni Uredbe \(EU\) br. 1024/2012 \(2016/1191/EU\)](#)

4.3. Krivično pravosuđe

4.3.1. Maloljetničko pravosuđe

[Direktiva o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima \(2016/800/EU\)](#)

4.3.2. Prava žrtava

[Direktiva o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela \(2012/29/EU\)](#)

[Komunikacija Komisije „Strategija EU-a za prava žrtava” \(2020.–2025.\) \(COM\(2020\) 258 final\)](#)

4.3.3. Zakonodavstvo o parničnim pravima

Okvirna odluka Vijeća o primjeni načela uzajamnog priznavanja na presude i probacijske odluke s ciljem nadzora probacijskih mjera i alternativnih sankcija (2008/947/PUP)

[Okvirna odluka Vijeća o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda u kaznenim predmetima kojima se izriču kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršenja u Europskoj uniji \(2008/909/PUP\)](#)

[Okvirna odluka Vijeća o organizaciji i sadržaju razmjene podataka iz kaznene evidencije između država članica \(2009/315/PUP\)](#)

[Odluka Vijeća o uspostavi Europskog informacijskog sustava kaznene evidencije \(ECRIS\) na temelju članka 11. Okvirne odluke 2009/315/PUP \(2009/316/PUP\)](#)

[Okvirna odluka Vijeća o primjeni načela uzajamnog priznavanja odluka o mjerama nadzora među državama članicama Europske unije kao alternative privremenom pritvoru \(2009/829/PUP\)](#)

Direktiva o europskom nalogu za zaštitu (2011/99/EU)

[Direktiva o pravu na informiranje u kaznenom postupku \(2012/13/EU\)](#)

[Direktiva o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima \(2013/48/EU\)](#)

[Direktiva o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku \(2016/343/EU\)](#)

[Direktiva o pravnoj pomoći za osumnjičenike i okrivljenike u kaznenom postupku i za tražene osobe u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga \(2016/1919/EU\)](#)

4.4. Slobodno kretanje

[Direktiva o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na području države članice \(2004/38/EZ\)](#)

Komunikacija Komisije o smjernicama za bolje prenošenje i primjenu Direktive 2004/38/EZ o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na području države članice (COM(2009) 313 final)

[Uredba o slobodi kretanja radnika u Uniji \(2011/492/EU\)](#)

[Direktiva o mjerama za lakše ostvarivanje prava zajamčenih radnicima u kontekstu slobode kretanja radnika \(2014/54/EU\)](#)

4.5.Migracije

4.5.1.Uslovi prihvata

[Direktiva o utvrđivanju standarda za prihvata podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu \(preinaka\) \(2013/33/EU\)](#)

4.5.2.Spajanje porodica

[Direktiva o pravu na spajanje obitelji \(2003/86/EZ\)](#)

4.5.3.Dablinska uredba i Uredba o Eurodacu

[Uredba o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za azil koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje \(343/2003/EZ\)](#)

[Uredba o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća \(EZ\) br. 343/2003 o uvođenju kriterija i mehanizama za utvrđivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za azil koji državljanin treće zemlje podnosi u jednoj od država članica \(1560/2003/EZ\)](#)

[Direktiva o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite \(preinaka\) \(2013/32/EU\)](#)

[Uredba o uspostavi sustava „Eurodac” za usporedbu otisaka prstiju za učinkovitu primjenu Uredbe \(EU\) br. 604/2013 o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva i o zahtjevima za usporedbu s podacima iz Eurodaca od strane tijela kaznenog progona država članica i Europolu u svrhu kaznenog progona \(603/2013/EU\)](#)

Uredba o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva (preinaka) (604/2013/EU)

Provedbena uredba o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 343/2003 o uvođenju kriterija i mehanizama za utvrđivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za azil koji državljanin treće zemlje podnosi u jednoj od država članica (118/2014/EU)

Kvalifikacija

[Direktiva o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni statusa izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite \(preinačena\) \(2011/95/EU\)](#)

4.5.4. Useljavanje i azil

[Komunikacija Komisije „Akcijski plan EU-a protiv krijumčarenja migranata” \(2015. – 2020.\) \(COM\(2015\) 285 final\)](#)

Komunikacija Komisije o trenutnom stanju provedbe prioriternih mjera u okviru Europskog migracijskog programa (COM(2016) 85 final)

Komunikacija Komisije o provedbi pristupa putem žarišnih točaka u Grčkoj (COM(2016) 141 final)

Komunikacija Komisije „Prema reformi zajedničkog europskog sustava azila i proširivanju zakonitih mogućnosti za dolazak u Europu” (COM(2016) 197 final)

4.5.5. Premještanje i preseljenje

Komunikacija Komisije o izvješću o napretku u provedbi Europskog migracijskog programa (COM(2019) 126 final)

[Preporuka Komisije o zakonitim putovima do zaštite u EU-u: promicanje preseljenja, humanitarnog prihvata i drugih dodatnih mehanizama \(C\(2020\) 6467\)](#)

4.5.6. Vraćanje

[Direktiva o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom \(2008/115/EZ\)](#)

Komunikacija Komisije o politici vraćanja EU-a (COM(2014) 199 final)

Komunikacija Komisije „Akcijski plan EU-a o vraćanju” (COM(2015) 453 final)

[Preporuka Komisije za uspostavu zajedničkog „Priručnika o vraćanju” koji trebaju upotrebljavati nadležna tijela država članica pri izvršavanju zadaća povezanih s vraćanjem \(C\(2015\) 6250 final\)](#)

[Komunikacija Komisije o učinkovitijoj politici vraćanja u Europskoj uniji – ažurirani akcijski plan \(COM\(2017\) 200\)](#)

[Preporuka Komisije o učinkovitijoj provedbi vraćanja u okviru Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća \(2017/432/EU\)](#)

4.5.7. Vize

[Uredba o uspostavi Zakonika Zajednice o vizama \(810/2009/EZ\)](#)

[Odluka Komisije o uvođenju Priručnika za obradu zahtjeva za izdavanje viza i izmjenu izdanih viza \(C\(2010\) 1620 final\) i njezine naknadne izmjene](#)

4.5.8.Upravljanje granicama

Preporuka Komisije o uspostavi zajedničkog „Praktičnog priručnika za graničnu policiju (Schengenski priručnik)” koji koriste nadležna tijela država članica prilikom obavljanja graničnih kontrola osoba (C(2006) 5186 final)

[izmijenjena Preporukom Komisije \(C\(2008\) 2976 final \)](#)

[izmijenjena Preporukom Komisije \(C\(2009\) 7376 final\)](#)

[izmijenjena Preporukom Komisije \(C\(2010\) 5559 final\)](#)

[izmijenjena Preporukom Komisije \(C\(2011\) 3918 final\)](#)

[izmijenjena Preporukom Komisije \(C\(2012\) 9330 final\)](#)

[izmijenjena Preporukom Komisije \(C\(2015\) 3894 final\)](#)

[Uredba o uspostavi Europskog sustava nadzora granica \(EUROSUR\) \(1052/2013/EU\)](#)

Komunikacija Komisije „Ocjena akcijskog plana koji je izradila Grčka radi uklanjanja ozbiljnih nedostataka utvrđenih u evaluaciji primjene schengenske pravne stečevine u području upravljanja vanjskom granicom iz 2015.” (COM(2016) 220 final)

[Uredba o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica \(Zakonik o schengenskim granicama\) \(2016/399/EU\)](#)

Komunikacija Komisije „Jači i pametniji informacijski sustavi za granice i sigurnost” (COM(2016) 205 final)

[Uredba o europskoj graničnoj i obalnoj straži \(2019/1896/EU\)](#)

4.5.9.Zakonite migracije

[Direktiva o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova au pair \(preinaka\) \(2016/801/EU\)](#)

5. Digitalno i informacijsko društvo: EU u kojem se djeca mogu sigurno snalaziti u digitalnom okruženju i iskoristiti njegove mogućnosti

[Direktiva o izmjeni Direktive o univerzalnim uslugama i pravima korisnika s obzirom na elektroničke komunikacijske mreže i usluge \(2002/22/EZ\), Direktive o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u sektoru elektroničkih komunikacija \(2002/58/EZ\) i Uredbe o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za provedbu zakona o zaštiti potrošača \(2006/2004/EZ\) \(2009/136/EZ\)](#) _

[Direktiva o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga \(Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama\) \(2010/13/EU\)](#)

Komunikacija Komisije „Europska strategija za bolji internet za djecu” (COM(2012) 196 final)

[Uredba o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ \(Opća uredba o zaštiti podataka\) \(2016/679/EU\)](#)

[Komunikacija Komisije „Suzbijanje dezinformacija na internetu: europski pristup” \(COM\(2018\) 236 final\)](#)

[Direktiva o izmjeni Direktive 2010/13/EU o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga \(Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama\) u pogledu promjenjivog stanja na tržištu \(2018/1808/EU\)](#)

[Direktiva o Europskom zakoniku elektroničkih komunikacija \(preinaka\) \(2018/1972/EU\)](#)

[Komisijin prijedlog Uredbe o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga \(Akt o digitalnim uslugama\) i izmjeni Direktive 2000/31/EZ \(COM\(2020\) 825 final\)](#)

[Komunikacija Komisije „Europski mediji u digitalnom desetljeću: akcijski plan za potporu oporavku i transformaciji” \(Europski akcijski plan za medije\) \(COM\(2020\) 784\)](#)

[Komunikacija Komisije „Akcijski plan za digitalno obrazovanje 2021.–2027.: Prilagodba obrazovanja i osposobljavanja digitalnom dobu” \(COM\(2020\) 624 final\)](#)

6. Globalna dimenzija: EU koji podupire, štiti i osnažuje djecu u cijelom svijetu, među ostalim za vrijeme kriza i sukoba

6.1. Horizontalni instrumenti

Smjernice EU-a za promicanje i zaštitu prava djeteta (2017.) – Ne zaboravimo nijedno dijete

Europski konsenzus o razvoju (2017.), kao dio odgovora EU-a na UN-ov Program održivog razvoja do 2030.

[Zajednička komunikacija „Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020.–2024.” \(JOIN\(2020\) 5 final\)](#)

[Child rights toolkit \(Skup alata za prava djece\)](#)

6.2. Tematski instrumenti

Smjernice EU-a o djeci u oružanom sukobu (ažurirano 2008.)

[Smjernice EU-a o nasilju nad ženama i djevojčicama i borbi protiv svih oblika njihove diskriminacije \(2008.\)](#)

[Smjernice za politiku EU-a prema trećim zemljama u vezi s mučenjem i drugim okrutnim, neljudskim ili ponižavajućim postupanjem ili kažnjavanjem \(ažurirano 2019.\)](#)

[Komunikacija Komisije „Poboljšanje prehrane majki i djece u sklopu vanjske pomoći” \(COM\(2013\) 141 final\)](#)

[Priručnik GU-a ECHO za mjerilo rodne i dobne ravnopravnosti \(2014.\)](#)

[Komunikacija Komisije „Živjeti dostojanstveno: od ovisnosti o pomoći do samostalnosti – Prisilno raseljavanje i razvoj” \(COM\(2016\) 234 final\)](#)

[Uredba Vijeća o pružanju hitne potpore unutar Unije \(2016/369/EU\)](#)

Komunikacija Komisije o obrazovanju u izvanrednim situacijama i dugotrajnim krizama (COM(2018) 304 final)

Zajednička komunikacija „Akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost (GAP) III – Ambiciozan plan za rodnu ravnopravnost i jačanje položaja žena u okviru vanjskog djelovanja EU-a” (JOIN(2020) 17 final)

Mjerodavne međunarodne konvencije u području prava djeteta

Međunarodna organizacija rada

[Konvencija o najnižoj dobi za zapošljavanje, br. 138 \(1973.\)](#)

[Konvencija o zabrani i trenutnim djelovanjima za ukidanje najgorih oblika dječjeg rada, br. 182 \(1999.\)](#)

Haška konferencija o međunarodnom privatnom pravu

[Konvencija o građanskopravnim vidovima međunarodne otmice djece od 25. listopada 1980.](#)

[Konvencija o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece od 19. listopada 1996.](#)

[Konvencija o međunarodnom namirenju uzdržavanja djeteta i drugim oblicima obiteljskog uzdržavanja od 23. studenoga 2007.](#)

[\(1\)](#)

Popis nije iscrpan i ne obuhvaća finansijske instrumente.